

Møte onsdag den 17. mars 2010 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 57):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime
2. Referat

Presidenten: Det foreligger fire permisjonssøknader:

- fra representanten Morten *Høglund* om permisjon i tiden fra og med 17. mars til og med 19. mars for å delta i møte i Den arktiske parlamentarikerkomiteen i Washington
- fra Høyres stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Sylvi *Graham* fra og med 17. mars og inntil videre
- fra representanten Borghild *Tenden* om velferdspermisjon i tiden fra og med 17. mars til og med 24. mars
- fra Sosialistisk Venstrepartis stortingsgruppe om velferdspermisjon for representanten Hallgeir H. *Langeland* i tiden fra og med 17. mars til og med 22. mars

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
 - For Akershus fylke: Tone *Liljeroth*, Bente Stein *Mathisen* og Abid Q. *Raja*
 - For Rogaland fylke: Lasse Kinden *Endresen*

Presidenten: Tone Liljeroth, Bente Stein Mathisen, Abid Q. Raja og Lasse Kinden Endresen er til stede og vil ta sete.

Statsråd Tora Aasland overbrakte 5 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Ingjerd Schou vil framsette et representantforslag.**Ingjerd Schou (H) [10:03:38]:** På vegne av representantene Gunnar Gundersen, Elisabeth Aspaker, Elisabeth Røbekk Nørve, Lars Myraune, Bjørn Lødemel og meg selv vil jeg framsette et forslag om evaluering av rovviltforliket.**Presidenten:** Representanten Ingebjørg Godskesen vil framsette et representantforslag.**Ingebjørg Godskesen (FrP) [10:04:10]:** På vegne av representantene Bård Hoksrud, Jan-Henrik Fredriksen, Arne Sortevik, Kenneth Svendsen og undertegnede vil jeg legge fram et forslag om godkjenningsordning for ombygde og amatørbygde kjøretøy.**Presidenten:** Representanten Morten Ørsal Johansen vil framsette et representantforslag.**Morten Ørsal Johansen (FrP) [10:04:41]:** På vegne av representantene Per Roar Bredvold, Robert Eriksson, Oskar Jarle Grimstad, Tord Lien, Torgeir Trældal og meg selv har jeg den glede å fremme forslag om endring av forvaltningen av rovdyrpolitikken.**Presidenten:** Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:05:03]

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

*Muntlig spørretime***Presidenten:** Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Trond Giske
- statsråd Tora Aasland
- statsråd Audun Lysbakken

De annonserte statsråder er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. – Ingen har reist seg.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Solveig Horne.

Solveig Horne (FrP) [10:06:01]: Vi har i den senere tids mediebilde vært vitne til skremmende skildringer av enkelte barns holdninger overfor jøder. Dette er dessverre ingen ny problematikk, for i 2004 la Det europeiske senter for overvåking av rasisme og fremmedfrykt fram en statusrapport om antisemittisme i EU-landene, og den generelle tendensen var klar: Voldsholdninger overfor jøder i Europa har økt kraftig siden 2000. Det var i hovedsak høyreekstreme grupperinger og unge immigranter med muslimsk tilknytning som hadde slike holdninger. Derfor er det dessverre ikke en ny situasjon som har blitt avdekt i norsk presse i den senere tid. Det er direkte skremmende å høre om lærere som ikke tør stå opp mot disse groteske holdningene av frykt for represalier eller andre avstraffelser fra miljøer som tyr til trusler og vold mot lærere og jødiske barn.

Arnulf Øverland sa følgende i diktet «Du må ikke sove»:

«Du må ikke tåle så inderlig vel
den urett som ikke rammer dig selv!»

Jeg kan ikke registrere at den rød-grønne regjeringen, med utdanningsministeren og barne- og likestillingsministeren i spissen, har løftet en finger for å bekjempe eller

motvirke det rasehatet og den antisemittismen som jødiske barn åpenbart opplever hver eneste dag i den norske skolen. Det vi har hørt mye om, er imidlertid SV-politikere som ønsker Israel-boikott og andre kritiske holdninger overfor den eneste demokratiske staten i Midt-Østen.

Regjeringens navlebeskuende holdning til jødehat i Norge, sammen med det som mange oppfatter som stigmatisering og kritikk av jøder og Israel, har bidratt til at jødiske barn opplever trakassering og mobbing i skolehverdagen. Dette er helt uakseptabelt, og Fremskrittspartiet mener at Regjeringen nå må våkne opp og vise handlekraft.

Mitt spørsmål til statsråd Lysbakken blir da: Vil statsråden i samarbeid med utdanningsministeren sørge for at det iverksettes umiddelbare tiltak mot den stigmatisering, hets, historieforfalskning og mobbing som jødiske og norske barn er utsatt for hver eneste dag?

Statsråd Audun Lysbakken [10:08:16]: Det er en veldig viktig problemstilling representanten tar opp. Jeg reagerer veldig sterkt på det som har kommet fram når det gjelder antisemittisk mobbing på norske skoler. Det er noe som er fullstendig uakseptabelt, som rammer jødiske barn i Norge, og som både skoleverket, de elevene det gjelder, og muslimske miljøer – siden det her, så vidt jeg kan forstå, i stor grad er elever med muslimsk bakgrunn det er snakk om – er nødt til å ta tak i. Jeg kommer til å kreve at de tar tak i det.

Det er skremmende holdninger som har kommet fram i NRKs reportasjer, og vi må ta tak i det på forskjellige måter. Det ene er å fortsette å forsterke det generelle mobbearbeidet i skolen med et særlig fokus på rasistisk mobbing. Det er en særlig alvorlig og hatefull form for mobbing. Så må vi formidle kunnskap om historien om jødedommen som religion. Derfor oppfordres f.eks. norske skoler til å markere Holocaust-dagen 27. januar hvert år, for å forsterke det historiske minnet om holocaust. Vi fokuserer på dette med hensyn til læremidler, og vi deltar nå i en internasjonal arbeidsgruppe som skal fremme holocaustundervisning.

Det er helt feil at Regjeringen ikke tar tak i dette. I dag har Kristin Halvorsen invitert forstanderen i Det Mosaiske Trossamfund til et møte – det skal finne sted senere i dag – nettopp for å diskutere hvordan vi kan jobbe videre med dette. Kunnskapsministeren har også vært ute med kraftige reaksjoner i forbindelse med det som nå er avdekket.

Så vil jeg advare mot det representanten gjør, nemlig å blande inn Israels politikk i spørsmålet om mobbing av jødiske barn. Jødiske barn i Norge skal slippe å stå til ansvar for det Israel gjør, og det er et ansvar vi må ta alle sammen.

Solveig Horne (FrP) [10:10:24]: Jeg takker for svaret, selv om jeg langt ifra er beroliget av det svaret statsråden gir. Jeg er ikke enig i at man ikke kan blande inn den propaganda som SV-politikerne driver i forhold til dette temaet.

Allerede i januar 2009 skrev Lysbakken i en kronikk følgende:

«Omfanget av angrep på jøder har økt markant i Europa de siste årene. Også i Norge kommer nå rapportene om hvordan jødiske barn lever med frykten for mobbing på skolen.»

Dette er faktisk over ett år siden, og vi har en utdanningsminister som går ut og sier at det er lærerne og rektorene som er feige.

Mitt spørsmål til barne- og likestillingsministeren, som også er diskrimineringsminister, blir: Hva konkret har statsråd Lysbakken gjort for å bekjempe mobbingen av jødiske barn etter at han ble barne- og likestillingsminister?

Statsråd Audun Lysbakken [10:11:14]: Dette er noe jeg er svært opptatt av, for vi trenger å styrke diskrimineringsvernet, og vi trenger å styrke arbeidet mot rasisme i det norske samfunnet. Jeg har svært god samvittighet for den innsatsen mitt parti har gjort her. Det er litt spesielt at Fremskrittspartiet nå setter fokus på rasistisk mobbing. Det er på tide, det er bra. Jeg håper vi får se et større engasjement rundt det framover. Det er ikke slik at politikere bare kan vedta å avskaffe den typen hat i vårt samfunn. Vi må slåss mot det, vi må vise holdninger i forhold til det. Når det gjelder det som skjer i skolene, må vi kreve at lærerne og skoleledelsen tar ansvar, og så må vi sette dem i stand til å gjøre det – nettopp å diskutere hvordan vi kan forsterke den innsatsen som spesielt nå bør rettes mot antisemittisk mobbing, som er tema for det møtet Kristin Halvorsen skal ha med Det Mosaiske Trossamfund i dag.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fire oppfølgings spørsmål – først Ib Thomsen.

Ib Thomsen (FrP) [10:12:21]: Jeg har et oppfølgings spørsmål til statsråden.

Statsråden redegjorde for hva SV vil gjøre med mobbing i skolen. SV har gått høyt på banen for å bekjempe akkurat dette. Man har sagt at man har fokus på det, og det skal slås hardt ned på. Men det lærerne sier, er at det er en notorisk uthenging av jøder i skolen, og at man legitimerer dette i Oslo-skolene. SV har også vært høyt på banen når det gjelder kampanjer mot Israel. Det skal boikottes appelsiner – alt som kommer fra Israel, skal boikottes, noe som også får konsekvenser for det jødiske folk som bor i Israel. Mobbingen har vokst fram i ly av en vedvarende avmaktfølelse bak katetrene i skolen.

Jeg har et spørsmål til statsråden: Vil statsråden anbefale partiet SV og partiledelsen å tone ned denne aktiviteten man har mot Israel? Ser ikke statsråden at dette også får konsekvenser for mobbing i skolene?

Statsråd Audun Lysbakken [10:13:29]: Jeg reagerer veldig på at noen prøver å gjøre dette til en sak om Israels politikk – og det er representanten selv som gjør det til det. Jeg har sett den koblingen blitt tatt opp fra den siden i norsk politikk flere ganger. Det er svært uheldig, for det signalet som da blir sendt, er at jødiske barn i Norge på en eller annen måte skal regnes som kollektivt ansvarlige for det staten Israel gjør. Vi må være svært påpasselige med å si at staten Israels holdninger er staten Israels ansvar, ikke

noe som jøder i Israel eller andre steder i verden kollektivt står til ansvar for. Men det motsatte, nemlig av den grunn ikke å kunne ha en åpen debatt om Israels politikk, vil også være helt feil. Vi er nødt til å kunne føre den debatten på en måte som ikke fører til denne typen hets og trakassering. Da blir det ekstra viktig at vi er veldig tydelige i forhold til vår holdning til antisemittisk mobbing.

Presidenten: Erna Solberg – til oppfølgingsspørsmål.

Erna Solberg (H) [10:14:45]: Det er jo ofte slik at barn arver holdninger fra foreldre, fra omgivelser. De kommer som oftest ikke helt upåvirket inn i den norske skolen. Mye av det vi nå ser, er vel en avstempling av debatter som foregår i minoritetsmiljøer, men til dels også kanskje i storsamfunnet Norge. Det er ikke uvanlig at enkeltpersoner gjøres kollektivt ansvarlige for sin etnisitet eller sin religion i den norske politiske debatten, heller.

Jeg tror det er utrolig viktig at vi nå finner strategier for å bekjempe både antisemittisme og annen type rasisme i både norsk skole og det norske samfunnet. En av de tingene vi er nødt til å gjøre, er å sørge for at det ikke får utviklet seg en tanke om at holocaust ikke har skjedd, eller at «9/11» er en amerikansk eller jødisk konspirasjon – alle de tingene som får vokse uforstyrret.

En av måtene man har jobbet med antisemittiske norske holdninger på, har bl.a. vært arbeidet knyttet til Hvite busser og konfrontasjon. Vil statsråden ta initiativ til at noe sånt kan skje her?

Statsråd Audun Lysbakken [10:15:57]: Det er jeg enig i. Det er viktig, mener jeg, på den ene siden å fokusere veldig tydelig på hva vi kan gjøre i skolen når det gjelder f.eks. å sørge for både kunnskap om ulike religioner generelt og, ikke minst, historiske hendelser spesielt.

Når det gjelder holocaust, deltar vi i et samarbeid for å sørge for å fremme holocaustundervisning. Det har også vært gjennomført en kartlegging av kunnskap om rasisme og nazisme i den norske skolen. Det er veldig viktig. Så mener jeg at det påligger f.eks. de foreldrene som har barn som driver med denne typen mobbing, et ansvar, som vi må være villige til å utfordre. Det er av de tingene både kunnskapsministeren og jeg kommer til å følge opp.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til oppfølgingsspørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:17:00]: For ett år siden tok Kristelig Folkeparti opp med Regjeringen behovet for en egen handlingsplan mot antisemittisme. Vi mente det var nødvendig med en bedre kartlegging av antisemittisme i Norge, bedre overvåking av nettsteder og ekstreme miljøer, bedre undervisning i skolen, bl.a. obligatorisk undervisning om holocaust, bedre læringsmaterieell, flere studieturer til konsentrasjonsleirer og også målrettede tiltak mot mobbing av jødiske elever. Dette avviste statsministeren og sa at Regjeringen jobbet med en handlingsplan – som jeg har her – for å fremme likestilling og hindre etnisk diskriminering. I denne planen er ordet antisemittisme nevnt

én gang, og det er i et vedlegg. Så mitt spørsmål er: Holder Regjeringen fast på at det ikke er nødvendig med en egen handlingsplan mot antisemittisme?

Statsråd Audun Lysbakken [10:18:07]: Jeg er opptatt av at vi skal ha et bredt og sterkt antidiskrimineringslovverk og -arbeid i Norge. Det betyr at vi bl.a. utarbeider handlingsplaner knyttet til bekjempelse av rasisme og knyttet til bekjempelse av trakassering i Norge. Vi har et rasismeproblem overfor ulike grupper i dette landet. Problemet er større enn det vi liker å tro, og det rammer flere av dette samfunnets minoriteter. Den er ekstremt viktig, den fokuseringen vi nå får på at dette i aller høyeste grad gjelder den jødiske minoriteten i Norge.

Jeg skal gjerne se på hvordan vi kan sette inn tiltak for spesielt å få bukt med antisemittisk mobbing. Det er bl.a. derfor vi legger opp til å ha en egen dialog med Det Moseske Trossamfund nå. Samtidig er jeg veldig opptatt av at vi skal ha ett antidiskrimineringsarbeid i Norge, at det skal omfatte alle og være effektivt overfor alle grupper som utsettes for diskriminering.

Presidenten: Abid Q. Raja – til oppfølgingsspørsmål.

Abid Q. Raja (V) [10:19:16]: Under opptøyene/demonstrasjonene i desember 2008 og januar 2009 ropte enkelte muslimske ungdommer: Død over jøder! På dialogmøtet i mars i fjor, med kronprinsen og Imre Hercz til stede, sa en taler følgende fra talerstolen: Nordmenn er født med ski på beina, brasilianerne med fotball, jøder er født med svik og hykleri i sitt blod.

Minoriteter, muslimer som jøder, er svært bekymret over denne utviklingen. Det er derfor prisverdig av NRK og pressen å fokusere på problemstillingen. Dette hatet skader ikke bare jøder og samfunnet, men også muslimer flest.

Er inkluderingsministeren i stand til å utfordre muslimer, eller er muslimer en vernet og beskyttet gruppe i Norge som er uangripelig? Rasismen må utfordres, uavhengig av om det er politikere, skoleelever, brune, svarte, hvite, muslimer, jøder eller kristne som framsetter den. Derfor er spørsmålet: Er inkluderingsministeren i stand til å utfordre muslimer, eller er muslimer en vernet og beskyttet gruppe som er uangripelig?

Statsråd Audun Lysbakken [10:20:17]: Først har jeg lyst til å berømme representanten Raja for de nevnte dialogmøtene. Det er et godt eksempel på hvordan vi kan skape den debatten om inkludering og integrering som dette samfunnet trenger. Jeg prøver som statsråd å ta lignende initiativer for å skape mer dialog. Den dialogen må selvfølgelig være basert på at vi utfordrer alle. I dette landet skal alle utfordres, og det er noen felles verdier som alle skal tilpasse seg til, uten unntak.

Jeg stiller krav til muslimer i Norge, som jeg gjør til andre grupper, og i den videre dialogen med de muslimske miljøene mener jeg det er helt nødvendig og på sin plass å stille et krystallklart krav om at det tas et oppgjør med den typen holdninger i muslimske miljøer. Det ligger et

ansvar hos muslimske foreldre for å vise både sine barn og sitt eget miljø tydelig at denne typen framferd mot jøder er helt uakseptabel.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [10:21:22]: Mitt spørsmål går til barne- og familieministeren.

De siste ukene har media over hele landet omtalt et barnevern i krise. Enkelte fylkesmenn går nå til det skrittet å nærmest frata enkelte kommuner barnevernsansvaret. Dette viser alvoret i situasjonen. Saken i Vestfold er også et eksempel på at bekymringsmeldinger ikke kommer frem, at barnevernets tiltak er for få, og at de kommer for sent. Det resulterer i at mange barn i dette landet opplever en hverdag uten trygghet, uten omsorg, uten voksenpersoner som tar ansvar for dem. Dette er de unge som blir elsket minst, men som kanskje trenger kjærligheten mest. Er det sånn at statsråden ikke ser at det er helt nødvendig å sette inn strakstiltak innenfor barnevernet snarest mulig?

Statsråd Audun Lysbakken [10:22:44]: Den nevnte saken i Vestfold er en av mange som har satt fokus på svikt i barnevernet vårt. Det er noe jeg tar på veldig stort alvor.

Vi har flere utfordringer i barnevernet. Noen er knyttet til ressursituasjonen, fordi antall saker i barnevernet har vokst så kraftig. Noen er knyttet til struktur og samhandling.

Vi må ha ulike løsninger på ulike problemer. Det er nødvendig å gå tydelig inn, med vilje til å snu steiner når det gjelder organiseringen. Derfor har jeg nå bestilt en evaluering av den forvaltningsreformen som ble gjennomført i 2004, og som skapte Barne-, ungdoms- og familie-etaten. Det er min klare intensjon å gå kritisk inn i det for å se om vi kan organisere andrelinjen i barnevernet vårt på en bedre måte enn det vi gjør i dag. Og jeg setter pris på at også opposisjonen, som i sin tid igangsatte denne reformen, nå viser vilje til å være med på en slik debatt.

Det kommunale barnevernet har en ressursutfordring, ikke fordi det ikke har vært bevilget mye penger til barnevernet fra denne salen de siste årene – bemanningen i barnevernet har til dels økt kraftig, 33 pst. mellom 1998 og 2008 – men fordi antall saker øker enda mer. Det viser på den ene siden at barnevernet lykkes med å gjøre en bedre jobb overfor utsatte barn, mens det på den andre siden viser at omfanget av omsorgssvikt i dette landet er større enn det vi tidligere har vært i stand til å avdekke, slik at det nå dukker opp mange saker som må tas tak i. Derfor er det viktig for Regjeringen å få til en bedre ressursituasjon i det kommunale barnevernet.

I tillegg vil jeg se på hvilke regelendringer vi kan gjøre for f.eks. å få gjort noe med bemanningssituasjonen i de minste kommunene, som en del steder er altfor dårlig, etter min mening.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [10:24:48]: Jeg takker for svaret, men en evaluering hjelper ikke de barna som utsettes for omsorgssvikt i dag.

Problemet er at dette er den fjerde barne- og familie-ministeren i løpet av fire år som gir det samme svaret i denne salen. Og jeg forstår det slik at statsråden har råd til å vente. De barna som virkelig trenger et barnevern, har ikke råd til å vente, fordi de daglig opplever voksenpersoner som ikke tar det ansvaret, og ikke gir dem den tryggheten som barn trenger.

Det at fylkesmennene nå griper inn og fratar enkelte kommuner ansvaret for barnevernet, er nok et bevis på at Regjeringen feiler totalt. Regjeringen har sittet med ansvaret i nesten fem år, nå må man se handling. La meg nok en gang spørre statsråden: Ser han ikke alvoret i at barnevernet nå er i en akutt krisesituasjon? Hva vil han snarest mulig foreta seg?

Statsråd Audun Lysbakken [10:25:54]: Jeg synes ikke representanten skal gjøre dette til et spill om hvem som ser alvoret. Jeg ser alvoret i dette. Derfor jobber jeg mer med barnevernet enn med noe annet spørsmål. Og jeg jobber med det hver eneste dag, fordi det haster, og fordi vi ikke har noen tid å miste.

Så er det slik at det vi skal gjøre, skal vi gjøre rett. Historien om barnevernet er ikke en historie om at politikere ikke har gjort noe, men om at politikere har gjort for mye som har vært feil. Derfor er det min klare ambisjon ikke bare å ta grep, men å ta grep som virker.

Jeg registrerer at i de debattene vi har i denne salen om barnevernet, klarer ikke opposisjonen å samle seg om de strakstiltakene som skal virke. Det er ulike oppfatninger om hvordan vi skal få barnevernet vårt til å fungere bedre. Den borgerlige regjeringen skapte barnevernsreformen. Det er bra at den borgelige opposisjonen nå ser at det ble gjort noe der som ikke var godt nok.

Det haster å ta grep. Jeg jobber med det, slik at vi tar grep som virker. Det er ekstremt viktig nå.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fire oppfølgingsspørsmål – først Olemic Thommessen.

Olemic Thommessen (H) [10:27:14]: Det gleder meg å høre at statsråden tenker å ta tak i dette med struktur på en grunnleggende måte.

Men det bekymrer meg å høre – hvis det er slik – at vi nå må vente på en evaluering, som så skal behandles, og så kommer det liksom etter hvert, for man har hastverk, saken er presserende. Slik sett må også Regjeringen ta ansvaret for at man har hastverk. Det måtte altså til en fjerde barne- og familieminister i den rød-grønne regjeringen før det – kanskje – skjer noe.

Enkelte av de tilbakemeldingene som kommer nå, viser at det er en betydelig byråkratisering, ikke minst i det statlige barnevernet, i Bufetat. Pengene kommer ikke til dem som trenger det, nemlig barna. Regjeringen har nå sittet på Thorbjørnrud og fordelt pengene. Hva vil statsråden gjøre for at det også med hensyn til årets budsjett blir en enklere saksgang, en enklere måte, som gjør at pengene kommer til dem som trenger det, nemlig barna? Det kan ikke være nødvendig å vente på en evaluering for å ta disse grepene.

Statsråd Audun Lysbakken [10:28:25]: Dette må vi, som jeg sa i mitt første svar, angripe på to plan. Det ene gjelder strukturspørsmålet i det statlige barnevernet. Her er det nødvendig å evaluere hele reformen for å kunne konkludere endelig. Det betyr ikke at ikke noe kan gjøres i mellomtiden.

Olemic Thommessen (H) [10:28:38]: Nettopp.

Statsråd Audun Lysbakken [10:28:39]: For eksempel er spørsmålet om byråkratisering blant det jeg har bedt om å få evaluert, for jeg mener det er viktig at vi er sikre på at vi bruker ressursene vi har, mest mulig effektivt.

Når det gjelder det kommunale barnevernet – mange av de sakene som nå kommer opp, skyldes jo ressursmangel i det kommunale barnevernet – er det slik at vi i inneværende års budsjett har forutsatt at kommunene har rom for 400 nye stillinger. Det er ennå for tidlig å si hvordan kommunene ligger an i forhold til det målet. Vi vet at det blir flere stillinger, men vi vet ikke hvor mange. Regjeringen har sagt, og det står jeg for, at det trengs 1 500 nye stillinger i løpet av de neste årene. Kommunene har i år mulighet til å vise at de er i stand til å levere dette, gjennom de virkemidlene vi har brukt. Gjør de det ikke, må vi se på andre virkemidler.

Presidenten: Solveig Horne – til oppfølgingsspørsmål.

Solveig Horne (FrP) [10:29:40]: Svarene fra statsråden er bare ikke gode nok.

«Barnevernet svikter barn», sa representanten Stokkan-Grande i forrige uke, da vi diskuterte saken.

Regjeringen har hatt snart fem år på seg til å gjøre noe med krisen i barnevernet. I motsetning til Regjeringen kommer opposisjonen faktisk med konkrete forslag. Det gjør ikke denne regjeringen ennå, for de skal alltid se på ting først.

Barnevernet er det viktigste redskapet vi politikere har for å hjelpe de barna som virkelig trenger hjelp. Derfor er vi så totalt avhengig av at vi har et barnevern som fungerer.

Komiteen var på besøk i Sør-Trøndelag på mandag og tirsdag, og når til og med fylkesmannen som er statens forlengede arm, sier at det virkelig er krise i barnevernet, at forebygging er helt fraværende, og at man er nødt til å gjøre noe i førstelinjetjenesten, må vel det være et signal til statsråden om at noe virkelig må gjøres.

Når kommer statsråden med de tiltakene som han mener skal virke for at vi skal få et barnevern opp å gå?

Statsråd Audun Lysbakken [10:30:46]: I løpet av de siste månedene har vi både prioritert veldig tydelig i statsbudsjettet flere stillinger til kommunalt barnevern og forbedret tilsynet gjennom å overføre den øverste myndigheten for dette til Statens helsetilsyn, som er noen eksempler på hva vi allerede er i gang med. Vi skal i gang med en lovendring knyttet til det å kreve politiattest i barnevernet. Det er en rekke initiativer som er tatt,

og blir tatt. Så denne regjeringen handler når det gjelder barnevernet.

Utfordringene i barnevernet har vist seg å være enda større enn den innsats som er blitt satt ned over flere år, fra flere regjeringer. Den rød-grønne regjeringens innsats har vært størst. Vi har fått flest nye hender i barnevernet, og så sier jeg at vi må ha mer. Hvis representanten lytter, hører hun en statsråd som er brennende opptatt av å få det til. Likevel er det ikke alltid slik at det å se på ting før man gjør noe, er dumt, selv om representanten Horne åpenbart mener det.

Presidenten: Øyvind Håbrekke – til oppfølgingsspørsmål.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:32:01]: Statsråden har et stort behov for å demonstrere sitt engasjement, og det tror jeg statsråden på. Statsråden er opptatt ikke bare av å ta grep, men av å ta riktige grep. Problemet er at opposisjonen og barnevernet nå faktisk trenger å vite hvilke grep det er statsråden har tenkt å ta.

Statsråden viser til både ressursituasjonen og strukturelle utfordringer. Nå har statsråden og det rød-grønne flertallet varslet at de ikke vil gi støtte til en opptrappingsplan for barnevernet ved votering i salen i morgen. Da kan jeg gi statsråden et enkelt forslag til et strukturelt grep som vil avhjelpe situasjonen i barnevernet. Vi mangler i dag fosterhjem til barnevernsbarn – altså barn trenger et hjem, men vi har ikke noe hjem å gi dem. Ideelle organisasjoner melder fra om at de kan hjelpe Bufetat med å skaffe fosterhjem. Bufetat melder at de har føringer på at de skal prioritere sitt eget arbeid med dette, og skal ikke bruke ideelle organisasjoner. Hva ønsker statsråden å gjøre med det?

Statsråd Audun Lysbakken [10:33:10]: Det er veldig viktig å få rekruttert flere fosterhjem. Det er et stort behov for det. Det er et ønske å vri mer av innsatsen i barnevernet over fra institusjon til fosterhjem fordi vi tror det er bra for mange barn. Særlig i de store byene er det slik at det er mangel på fosterhjem i forhold til det antallet vi trenger. Derfor har vi kampanjer i regi av Bufetat nå for å rekruttere flere.

Vi jobber også systematisk med å styrke rettighetene til fosterforeldre, bl.a. gjennom standardkontraktene de nå skal få, og som vil bety en helt annen rettighetssituasjon. Vi jobber for å sørge for en bedre oppfølging av fosterforeldre, slik at de lettere får råd, veiledning og oppbakking.

Når det gjelder flere tiltak som kan sørge for at vi får flere fosterhjem, er jeg åpen for alle, og jeg ser gjerne på det. Det kommer vi til å snu steiner for å få til i tiden framover.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgingsspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:34:16]: Det har vært bred enighet om de fleste store reformer når det gjelder barnevernet, og det kan statsråden også få nå.

Det som har preget denne regjeringa, er at man først startet en jobb – som var en stor ideologisk kamp – mot alt som er privat, og at det var det som var hovedgreia for kampen i forhold til barnevernet.

Det Venstre har vært veldig opptatt av, er at vi må flytte makt nedover i systemet. Vi må få de saksbehandlerne som faktisk ser barna i øynene, til å sitte med makta til å bestemme hva barna skal ha av hjelp. Det har vært gjennomført forsøksprosjekt på dette, f.eks. i Trondheim, som Regjeringa satte en stopper for, sjøl om det fungerte veldig bra.

Det jeg vil ha en forsikring for når det gjelder hva man skal gjøre – mens statsråden nå utreder på fjerde året – er at man begynner en reform med å flytte makt ned – makt ned til dem som ser barna i øynene, makt til dem som skal finne ut hvilke løsninger som passer barna, og ikke lage en byråkratreform der byråkratiet står i fokus.

Statsråd Audun Lysbakken [10:35:24]: Vi utreder ikke på fjerde året. Vi setter i gang utredninger nå. Det er fordi den reformen som ble satt i verk under Bondevik II, nå har virket i tilstrekkelig mange år til at det er mulig å gjøre en slik evaluering. Det er mulig nå å se hva ved reformen som ikke har fungert godt nok, og hva som har fungert bra og virket etter hensikten. Derfor er dette det riktige tidspunktet å gjøre det på.

Jeg sa i Stortinget i forrige uke – jeg gjentar det gjerne i dag – at jeg går inn i den prosessen uten noen forutinntatt holdning til hvordan dette skal ende opp. Jeg mener vi må være villige til å gjøre betydelige strukturendringer hvis det er nødvendig. En viktig oppgave er å sørge for at samhandlingen mellom andrelinje og førstelinje blir bedre, at man ikke har dobbeltarbeid og at man unngår for mange konflikter. Da er perspektivene representanten trekker opp, viktige.

Når det gjelder privat og offentlig, mener jeg at å sørge for at barnevernsbarn ikke må bytte institusjon mange ganger på grunn av firkantede anbudsregler, er et viktig spørsmål. (Presidenten klubber.)

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål, fra representanten Dagfinn Høybråten.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:36:44]: Barne- og likestillingsministeren kan ta en pause, for mitt spørsmål går til næringsministeren.

Jeg har et spørsmål til næringsministeren i hans egenkap som eier av Statkraft. Så det er et spørsmål av stor prinsipiell betydning.

I 88 år har det regionale kraftselskapet som nå heter Troms Kraft, leid fallrettighetene i Bardufossen. Dette har vært en kilde til en betydelig regional utbygging. Man kan på mange måter si at Tromsø by er utviklet med basis i disse ressursene. I dag er Troms Kraft en av de aller største og viktigste aktørene i landsdelen når det gjelder næringsutvikling.

Den 1. april utløper denne leieavtalen, og Statkraft her i Oslo har forlangt fossen tilbake og har varslet en rettssak i den sammenheng. Dette er, så vidt jeg vet, første gang i

historien at staten, i dette tilfellet gjennom Statkraft, gjør gjeldende hjemfall overfor en offentlig eier. Det tror jeg aldri i historien har skjedd tidligere. Det er også oppsiktsvekkende at man ikke har vært villig til å gå inn i en dialog for å få til en løsning på dette.

Jeg vil derfor spørre om næringsministeren har tenkt å gå inn i denne saken, om han kan bidra til at partene finner sammen, slik at man unngår at offentlige aktører tørner sammen i en rettssak, og at man kan finne fram til en løsning som innebærer at denne betydelige kilden til næringsutvikling i nord forblir på nordnorske hender.

Statsråd Trond Giske [10:39:02]: Vannkraften vår er ikke bare en evigvarende ressurs, men et fundament for både verdiskaping og industri. Jeg er glad for at det underliggende i Høybråtens spørsmål er at fellesskapet bør ha kontroll over disse ressursene. Det er en skillelinje som går skarpt gjennom denne sal om dette. Jeg er alltid glad når Kristelig Folkeparti lander på riktig side av den streken.

Så er det slik at staten har gitt en langsiktig leie til Troms Kraft av fallrettighetene i Bardufossen. Den avtalen går ut i år, og spørsmålet er hvordan den skal videreføres, eller om den skal videreføres.

Som representanten Høybråten vet, kan ikke staten gi bort fellesskapets verdier. Selv om formålet er godt og Tromsø og Troms fylkeskommune bruker pengene på fornuftige ting, må det skje på rimelige vilkår.

Jeg har allerede hatt møte med Troms Kraft, Tromsø kommune, Troms fylkeskommune og Statkraft om saken, og jeg har invitert alle disse partene til et møte på fredag for å se om saken kan løses i minnelighet. For meg vil det være veldig uheldig om ulike offentlige forvaltningsnivåer skal bruke mange millioner på advokathonorar og tid og ressurser i en rettssal for å komme fram til en løsning. Jeg håper vi skal finne en rimelig løsning i lag.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:40:41]: La meg først takke statsråden for svaret og si at jeg er fornøyd med at han nå griper tak i dette, at han kaller partene sammen. Troms Kraft har ventet på en tilbakemelding på sine forslag til løsninger i 15 måneder og opplever den behandlingen de har fått av storebror Statkraft her i Oslo, som ganske arrogant. Det har jeg stor forståelse for.

Det er riktig at Kristelig Folkeparti alltid er opptatt av å sikre de samfunnmessige interessene i slike sammenhenger. Vi er også urolige for en linje som Statkraft her synes å ha slått inn på, at man bruker gamle kontrakter hvor man ikke den gangen, i 1922 og heller ikke i 1950, skilte mellom staten som konsesjonsmyndighet og staten som eier, til å kjøre et løp mot andre offentlige eiere i kraftbransjen.

Mitt spørsmål er om det å kreve hjemfall så å si fra fylkeseide kraftselskaper er en ny linje som staten vil kjøre.

Statsråd Trond Giske [10:41:52]: Nei, det er ikke en ny linje.

Da Statkraft fikk disse rettighetene overført i 1992, ble denne utleien sågar tinglyst. Så Statkraft og staten var enige om hvordan dette var. Jeg tror nok at jusen i spørsmålet, selv om den kanskje bestrides i Troms, er ganske klar.

Statkraft har samtidig sagt at de har ikke noen overordnede strategiske interesser av å måtte få disse fallrettighetene tilbake. Man kan godt leve med at Troms Kraft fortsatt har dette i sin portefølje. Det koker til sjuende og sist ned til hva slags vederlag Troms Kraft skal betale.

Jeg tror jeg hadde fått ganske grundige runder i denne salen hvis vi fra departementets side hadde begynt å gi vekk statselskaperens eiendeler til langt under det de var verdt, i hvert fall uten stortingsvedtak. Det har vi ingen fullmakt til, verken i Næringsdepartementet eller i Statkraft. Så vi må finne en løsning som er rimelig.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgingsspørsmål – først Line Henriette Hjemdal.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:43:06]: At vannressursene skal være i offentlig eie, støtter Kristelig Folkeparti. Vi har mange gode kommunale energiselskap. De er dyktige energiselskap. De er viktige i det lokale næringslivet. Overskuddet har gått til å legge mye asfalt og utvikle skolene rundt omkring i kommunene i hele landet. På lik linje har vi mange regionale energiselskaper som har en viktig samfunnsoppgave.

Etter å ha hørt statsrådets svar til representanten Høybråten ønsker jeg å reise et prinsipielt spørsmål til statsråden: Er det slik å forstå at Regjeringens politikk når det gjelder hjemfall av vannressurser, egentlig betyr hjemfall til statlige selskaper og ikke til offentlige selskaper?

Statsråd Trond Giske [10:44:00]: Det er ingenting som kan hindre at Troms fylkeskommune eller Tromsø kommune en gang skulle velge å privatisere selskapet sitt, selge det ut til private interesser, slik det borgerlige flertallet i min hjemkommune, Trondheim, solgte Trondheim Energiverk med milliardtap i verdistigning for Trondheims innbyggere som resultat. Staten kan ikke begynne å gi bort sine verdier til selskaper uavhengig om de er kommunalt eid eller privat eid. Hvis staten skal bruke penger, må det et vedtak til i denne sal.

Jeg er helt sikker på at hvis Statkraft, Næringsdepartementet eller Regjeringen begynte å gi vekk slike verdier, uten et vedtak fra Stortinget, hadde ikke bare opposisjonen rast, men da tror jeg både Riksrevisjonen og andre hadde blitt koblet inn i saken. Vi må være ryddig med statens eiendommer, selv om formålet i dette tilfellet er svært godt, og Tromsø og Troms fylkeskommune helt sikkert bruker overskuddet på veldig gode ting og velferd i sine regioner.

Presidenten: Harald T. Nesvik – til oppfølgingsspørsmål.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:45:12]: Det er jo korrekt som statsråden her sier, at dette ikke er en sak vedrørende offentlige kontra private i forbindelse med fallrettigheter, hjemfallsrettighetene. Dette dreier seg om staten som eier kontra Troms Kraft og eierne i det selskapet. Dette er en sak som dreier seg om det offentlige eierskapet og måten staten bruker sitt eierskap på. Jeg synes det er litt spe-

sielt, i og med at dette er en normal prosedyre som styret i Statkraft skulle håndtere, og ikke statsråden. Statsråden er øverste eier, men man velger jo sine styrerepresentanter til å stå for den vanlige driften. Også denne saken hører inn under styrets kompetanse. Jeg synes det er litt underlig at statsråden griper inn i denne saken på dette tidspunkt, for det gir i seg selv et signal til styret om at de ikke nødvendigvis har håndtert dette på en god måte.

Er dette en måte som statsråden har tenkt å jobbe på også i framtiden, at før styret har fått gjort jobben sin, griper statsråden inn?

Statsråd Trond Giske [10:46:19]: Jeg tror at en av oppgavene til en statsråd er å prøve å finne praktiske, gode løsninger på konfliktsaker. Jeg har hatt et møte med Statkraft bare for å bli orientert om saken rett og slett, fordi dette er en svært betent politisk sak, en viktig sak for innbyggerne både i Troms og i Tromsø og for det selskapet. Statkrafts ledelse var helt enig i at det var en fornuftig framgangsmåte å få alle partene rundt et bord og se om det var mulig å finne en praktisk løsning og en rimelig vei ut av konflikten.

Jeg mener det er veldig dumt å bruke millioner av kroner på advokathonorar fra offentlige instanser, om det er kommune, fylkeskommune eller stat. De pengene bør vi heller bruke på skole, barnevern og eldreomsorg og de tingene vi har ansvaret for, og så finner vi heller praktiske løsninger oss imellom som er rimelige. Jeg synes det er viktig at disse fallrettighetene er i offentlig eie, og så får vi finne ut hva slags pris Troms og Tromsø eventuelt skal betale for det.

Presidenten: Svein Flåtten – til oppfølgingsspørsmål.

Svein Flåtten (H) [10:47:26]: Jeg er glad for å høre at statsråden ikke har tenkt å gi bort penger uten å komme til Stortinget – det er utmerket.

Så må jeg nok si at dette bærer litt preg av uryddig eierskap med en statsråd som intervensjonerer i dette. Kanskje hadde det vært bedre om vi hadde hatt et uavhengig klageorgan, for det er riktig som foregående taler sier, at det kan danne en presedens.

Men til noe helt annet i forbindelse med dette: Er dette en sak som kan sette statsråden på den tanke at Statkraft har blitt for stort, for dominerende, og at vi bør se på dets posisjon eierskapsmessig og også i forhold til den konkurransen og den hemming av konkurransen som det kan medføre innenfor kraftbransjen?

Statsråd Trond Giske [10:48:22]: Det har jo vært situasjoner hvor Statkraft fra markedsmyndighetene har blitt funnet å være for stort. Den akutte situasjonen for noen år siden oppsto da det borgerlige flertallet i Trondheim fant å ville selge Trondheim Energiverk, privatisere det eller selge det ut av kommunens eiendom. Det har Trondheims innbyggere nå hittil tapt – tror jeg – 5 milliarder kr på, så det var for Trondheim en tragisk beslutning. Men heldigvis var det jo Statkraft som kjøpte det, og sånn sett kan man si at fellesskapet Norge fikk fordelen

som Trondheim tapte takket være det borgelige flertallet der. Så den situasjonen, at Statkraft kan bli for stort, er der hele tiden. Derfor trenger vi, etter mitt syn, de regionale kraftselskapene. Vi trenger flere som driver med kraftproduksjon. Derfor har også Statkraft signalisert at disse fallrettighetene kan man godt la Troms Kraft få beholde, men man må finne en rimelig pris for det.

Presidenten: Da går vi til neste hovedspørsmål.

Svein Flåtten (H) [10:49:48]: Jeg vil gjerne fortsette med næringsministeren.

Regjeringen har nå tenkt å bruke ytterligere en halv milliard kr av skattebetalernes penger på tapssluket SAS, og dette skjer etter at vi gjorde akkurat den samme øvelsen i fjor på denne tiden, med den forutsetningen at selskapet skulle gjennomgå kostnadsreduksjoner, at de skulle redusere gjelden. Ingenting av dette har de fått til, og man er nødt til å komme tilbake til Regjeringen og be om mer penger. Ikke nok med det – vi opplever i tillegg at selv nå så langt i saken er det usikkerhet om forutsetningen for årets emisjon kan gjennomføres. Det diskuteres om de ansatte greier å gå med på kostnadsreduksjonene, og ikke minst om refinansieringen av obligasjonsgjelden kan gjennomføres. Senest for en halv time siden ble den siste proposisjonen fra Regjeringen presentert om endring av betingelsene i refinansieringen av gjelden ved at man går over til en såkalt konvertibel belåning, som betyr at man vanner ut, på sikt, eierskapet.

Dette vitner om, synes jeg, liten oversikt og styring av eierskapet fra Regjeringens side. Er statsråden fornøyd med måten håndteringen av eierskapet i dette selskapet har vært gjennomført på i de siste par årene, og særlig under den emisjonen som nå er i ferd med å skje, og hvor næringskomiteen i Stortinget får to arbeidsdager til å behandle den siste proposisjonen?

Statsråd Trond Giske [10:51:48]: Jeg tror ikke SAS' problem først og fremst er eierskapet. Jeg tror SAS' problem er den svikten i flytrafikken som alle flyselskap har opplevd, samtidig som man nok fortsatt sliter med de sykdommene som selskaper som hadde nær monopolsituasjon i tidligere tider, har lagt seg til. SAS har allerede gjennomført et ganske omfattende omstrukturingsprogram, ganske store innsparinger som allerede er innfaset, men mange og store innsparingsprogram står fortsatt igjen.

Da SAS kom til oss og signaliserte at man trengte ny kapital forholdsvis kort tid etter forrige emisjon, var vårt budskap veldig tydelig at man måtte sette i verk noen tiltak før det ble aktuelt for oss å gå inn med ny kapital. En av de tingene vi sa veldig tydelig og klart fra om, var at hele SAS' organisasjon må være med på omstillingsprogrammene. Det har vært en situasjon i SAS hvor disse omstillingene kanskje har vært noe skjevt fordelt mellom ulike yrkesgrupper, og hvor, skal vi si, ansvarsfølelsen har vært ulikt fordelt mellom ulike arbeidstakergrupper. Vi sa at det måtte være ytterligere en halv milliard kr i innsparinger for at dette skal være noe vi tror på. Det har SAS nå fått til. Alle de aktuelle fagforeningene har vært med på

løsninger som innebærer at en halv milliard kr innspares. Det øvrige innsparingsprogrammet går som planlagt.

Vi tror at dette kan gi en konkurransesituasjon hvor SAS kan klare seg på sikt. Men det er en utrolig tøff situasjon. Alle de store flyselskapene sliter. Noen internasjonale selskaper har til og med gått over ende. Det er mange tusen arbeidsplasser dette står om, i tillegg til viktige flytilbud mange steder i Norge. Så vi skal gjøre alt vi kan som eier, for å bidra til en god omstilling og en god situasjon for SAS.

Svein Flåtten (H) [10:53:53]: Tilbake til eierskapsutøvelsen i forbindelse med de siste proposisjonene: Det er jo et faktum at statsråden innkalte fagforeningene for å avklare om kostnadsreduksjonen kunne gjennomføres. Riktignok var det også problemer med den. Men når det gjelder prinsippet om å bibeholde størrelsen i eierskapet, har det blitt forlatt i den siste proposisjonen som har kommet, der man sier ja til eventuelt å vanne dette ut ved å ha et konvertibelt obligasjonslån.

Hva er grunnen til at statsråden på et tidligere tidspunkt, altså for tre, fire, fem uker siden, ikke innkalte kompetente folk fra SAS til sitt kontor for å finne ut hvilke problemer man kunne få med denne finansieringen? Man kjente jo da til den dårlige ratingen. Burde ikke Regjeringen ha stilt det spørsmålet?

Statsråd Trond Giske [10:54:59]: Refinansiering av de obligasjonslånene som utløper utover våren, var en del av den problemstillingen som vi hadde også ved emisjonen. Vi måtte være trygge på at disse lot seg refinansiere før vi kunne gå inn med kapital.

Når det nå blir et konvertibelt lån i stedet for et obligasjonslån, ser ikke jeg den dramatiske forskjellen i det. Hvis lånet skulle bli konvertert til aksjekapital når det utløper i 2015, må det jo være fordi de som har gitt dette lånet, ser at SAS er et så slagkraftig og konkurransedyktig selskap at det heller lønner seg å få utbytte enn å få tilbake pengene man har gitt i lån. Det må i så fall bety at det har gått godt med SAS. Så den situasjonen skal vi vel egentlig se ganske lyst på.

Vi mener at det er viktig at SAS kan bruke de ulike instrumentene. Om eierskapet nå skulle bli utvannet, er ikke det så veldig dramatisk. Det viktigste nå er at vi får selskapet på rett kjøp, tar vare på arbeidsplassene, tar vare på flyrutene og sørger for å ivareta statens verdier.

Presidenten: Det blir gitt anledning til to oppfølgings-spørsmål – først Frank Bakke Jensen.

Frank Bakke Jensen (H) [10:56:18]: Først vil jeg få takke statsråden for at han på en så glimrende måte har malt et bilde av en prosess preget av et litt dårlig og uryddig politisk håndverk.

En for Norge viktig del av SAS-konsernet er flyselskapet Widerøe. Det er et lite flyselskap med en ganske så unik kompetanse på kortbaneflygninger under norsk forhold. I kampen for å berge SAS har Widerøe opplevd at mange av de spesielle kompetansemiljøene er bygd ned og

erstattet med miljøer konsernet har tilgjengelig i Sverige og Danmark.

I Høyre er vi bekymret for at dårlig forretningsdrift og dårlig politisk håndverk kan gå ut over driften og eksistensen til dette spesielle og for Norge særdeles viktige selskapet. Deler statsråden vår bekymring? Hvilke hensyn må man fra politisk hold ta i denne vanskelige situasjonen som alle forstår at SAS-konsernet befinner seg i?

Statsråd Trond Giske [10:57:12]: La meg først si at jeg gjenkjenner ikke beskrivelsen «uryddig» prosess. SAS går gjennom en kjempetøff omstilling, og mange tusen ansatte tar hver eneste dag tøffe belastninger for å prøve å berge selskapet sitt. Ledelsen jobber knallhardt for å få til omstillinger og omstruktureringer som gjør at de kan spare penger.

Så ser man at fallet i flytrafikken blir større enn det man har forventet. Da må man gå til eierne for å be om mer kapital. Dette skjer stadig vekk i mange selskaper. SAS har en kombinasjon av private og offentlige eiere. Da sier vi at først må vi ha en analyse. Vi går til rådgivere som gir oss en analyse om hva som skal til for å få selskapet til å gå, om det er riktig å gå inn i en emisjon. Med gitte forutsetninger sier de at det anbefales. Så får vi disse forutsetningene på plass, og så går vi inn i en emisjon. Det er så ryddig som man kan få det.

Vi er opptatt av arbeidsplassene i Norge. Vi er opptatt av Widerøe. Vi er opptatt av flyrutene i Norge. Vi er opptatt av de ansatte i Norge. Hvis den dagen skulle komme at SAS ikke kan videreføres, skal vi ivareta det på en god måte.

Presidenten: Harald T. Nesvik – til oppfølgingsspørsmål.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:58:27]: Denne saken dreier seg nok en gang, som i foregående spørreunde, om det offentlige eierskapet og måten vi håndterer det på.

For vel et år siden, da vi sist gikk inn med kapital i SAS, sa man at nå håper vi at det er siste gang. Denne gangen, når vi går inn med nye 575 mill. kr, hvis Stortinget fatter vedtak om det neste uke, sier man at nå forventer og håper vi at dette blir siste gang. Så kommer denne saken, som vi skal begynne behandlingen av i næringskomiteen i morgen, knyttet til at de må ha 2 milliarder kr til et konvertibelt lån. Vi kunne lese i media i går at SAS nå er dømt til å betale sin konkurrent Norwegian 175 mill. kr i forbindelse med industrispionasje. Videre får vi stadig ulike svar på om vi vil selge oss ned, eller vil vi ikke selge oss ned.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Hvor går smertegrensen for staten for hvor mye kapital vi skal gå inn i dette selskapet med? Det er ikke riktig som statsråden sier, at alle selskaper går dårlig. Norwegian går faktisk med overskudd.

Statsråd Trond Giske [10:59:33]: Jeg tror at vi må forvalte statens eierskap like profesjonelt og ordentlig som de private eierne forvalter sine selskaper. Å komme med et

tall på hvor smertegrensen går for hvor mye kapital vi kan skyte inn, mener jeg vil være en helt meningsløs øvelse. Vi må følge de innsparingsprogrammene SAS har. Vi må følge den kapital situasjonen SAS har. Så må vi vurdere situasjonen fortløpende.

Jeg konstaterer at i denne saken er det private eiere i SAS som har funnet ut at innsparingsprogrammet, refinansiering av obligasjonslån og de programmene som de ansatte nå går igjennom for å spare penger, tilsier at også de private eierne går inn med sine private penger i SAS. Så ikke bare det offentlige, altså staten i Norge, Sverige og Danmark, men også private eiere kommer til samme konklusjon. Dette dreier seg også om mange tusen arbeidsplasser, og det plutselig bare å skulle selge seg ut når aksjen er på bunnen, mener jeg ikke bare er uansvarlig overfor de ansatte, men det er også utrolig dårlig økonomi.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Per-Willy Amundsen (FrP) [11:00:47]: Mitt spørsmål går til statsråd Lysbakken.

De siste dagene har NRK hatt flere reportasjer som viser til fattigdom blant unge innvandrere i Oslo. Det er selvfølgelig en bekymringsfull utvikling vi ser, som peker i retning av at en sosial underklasse dessverre er i ferd med å utvikle seg blant mennesker med innvandrerbakgrunn.

Men dette er dessverre heller ikke noe nytt. Allerede under valgkampen i fjor kom Statistisk sentralbyrå, SSB, med en ganske oppsiktsvekkende rapport, som handler om innvandreres demografi og levekår i Groruddalen og Søndre Nordstrand, og som ser på en del problemstillinger fattigdomsmessig, men også avslører en del av problemstillingene og hva dette egentlig dreier seg om.

Dette har selvfølgelig sammenheng med manglende integrering – og da snakker jeg først og fremst om økonomisk integrering, og at man klart og tydelig ser, som denne statistikken viser, at mens 50 pst. av etniske nordmenn er økonomisk selvhjulpne, er de tilsvarende tallene for ikke-vestlige innvandrere 33 pst. Arbeidsdeltakelsen blant ikke-vestlige innvandrere er svært lav. Mens etniske nordmenn har en arbeidsdeltakelse på 72,5 pst., registrerer man at enkelte innvandrergrupper er helt nede i 35,7 pst. arbeidsdeltakelse. Dette er de reelle utfordringene, og da denne fattigdommen som forplanter seg videre.

Så snart dette ble et tema, var Fafo med en gang ute og sa at dette må vi gjøre noe med, vi må øke de offentlige ytelsene. Mitt spørsmål til statsråden blir dermed følgende: Hvordan vil man møte denne problematikken – vil man gjøre det gjennom ytterligere å øke offentlige ytelser som kommer innvandrere til del, eller ønsker man kanskje å stille strengere krav til dem?

Statsråd Audun Lysbakken [11:02:57]: Det er en særs viktig utfordring at så mange av de fattige barna i Norge har minoritetsbakgrunn. Det betyr at vi både må fortsette med kraft det generelle arbeidet vi har for å bli kvitt barnefattigdom, og vi må se på hva slags spesielle tiltak som kan hjelpe denne gruppen.

Jeg er særlig opptatt av å få kvinner med minoritets-

bakgrunn i arbeid. Det er en avgjørende årsak til de tallene vi har for barnefattigdom, at så mange husholdninger med innvandrerbakgrunn er éнинntektshusholdninger. Der er en del innvandrergupper klart overrepresentert. Det betyr at noe av det viktigste vi kan gjøre – ikke bare i inkluderings- og integreringspolitikken, men også når det gjelder fattigdomsbekjempelse – er å styrke innsatsen for å få kvinner i arbeid. Det mener jeg handler om kvalifisering gjennom f.eks. introduksjonsprogram, gjennom norskopplæring og gjennom å bruke penger på å sette folk i stand til å hjelpe seg selv. Det er en særlig utfordring at Fremskrittspartiet, som holder en høy profil i denne debatten, er imot de fleste av disse tiltakene, f.eks. satsing på at innvandrere skal få støtte til å lære seg norsk.

Så må vi se på innretningen på ytelse. Jeg mener at det er nødvendig med hensyn til fattigdomsproblematikken å se på en del av våre offentlige ytelse og størrelsen og innretningen på dem. Det er også derfor Regjeringen har satt ned Brochmann-utvalget, bl.a., for å se på hvordan vår velferdsmodell fungerer i forhold til dette. Vi vet f.eks. at kontantstøtten er et særlig problem i forhold til integrering, fordi den holder mange av disse kvinnene som vi må få i arbeid, hjemme. Så jeg vil gjerne utfordre representanten til å være med meg og tenke på nytt om hvorvidt det er hensiktsmessig å opprettholde kontantstøtten.

Per-Willy Amundsen (FrP) [11:04:55]: Det som jeg tror er utfordringen her, er at man har konstruert et system – det heter den norske velferdsstaten – som jeg vil hevde er problematisk når vi kommer til det å føre en integreringspolitikk. Det å integrere seg handler faktisk om å gjøre en betydelig egeninnsats. Det er ingen lett prosess; det er noe man selv må gjøre en innsats for for å oppnå. Jeg tror at den problemstillingen man opplever i dag, er at for mange innvandrere blir økonomiske ytelse, det offentlige velferdssystemet, en hvilepute som gjør at man ikke tar tak i seg selv og gjør slik som man f.eks. ser at innvandrere gjør i USA, hvor man opplever en langt raskere økonomisk integrering, fordi den økonomiske motivasjonen i langt større grad er til stede – det er nesten et totalt fravær av offentlige ytelse.

Ser statsråden denne problemstillingen? Jeg vil gjerne utfordre ham på litt mer ideologi her. Det er en problemstilling innebygd i sosialdemokratiet som gjør at kapasiteten for integrering rett og slett ikke er så høy som i sterkt kapitalistiske samfunn.

Statsråd Audun Lysbakken [11:06:06]: Vi har ikke konstruert et system som heter den norske velferdsstaten. Folk har slåss for den norske velferdsstaten i hundre år, den er skapt for å møte folks behov. Og det er veldig interessant at Fremskrittspartiet nå argumenterer for et renere kapitalistisk system, når de har brukt de siste valgkampene på å øse ut penger i forslag til nye velferdsordninger. Men la nå det ligge.

Representantens premiss er feil. Norge lykkes ikke dårligere med integreringen enn andre land; tvert imot er det ganske mange tall som viser at Norge lykkes bedre. Særlig interessant kan det være å sammenligne med det landet

som nå veldig ofte blir framhevet som modell fra Fremskrittspartiets side, nemlig Danmark. De har langt styggere tall når det gjelder f.eks. fattigdom blant innvandrerbarn, enn det Norge har. Så vi lykkes bedre enn danskene på det området.

Det vi også ser, er at med økt botid får flere jobb, og flere integreres godt i det norske samfunnet. Det viser at integreringen virker. Da må vi sette inn flere tiltak tidlig. Raskere bosetting og mer satsing på språkopplæring og kvalifisering vil gjøre at flere lykkes enda tidligere.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgingsspørsmål – først Robert Eriksson.

Robert Eriksson (FrP) [11:07:27]: Hovedspøreren går inn på bl.a. dette med arbeidsmarkedet i USA kontra i Norge. Vi vet at i USA er det en langt større andel somaliere som er i arbeidslivet enn hva tilfellet er i Norge. I Norge sliter vi med å få somaliere inn i arbeidslivet.

Vi har også fått presentert flere undersøkelser som viser at det norske arbeidsmarkedet er i ferd med å bli forholdsvis trangt, det er i ferd med å bli for smalt, og man ser også at det arbeidsmarkedet vi har laget, har ført til at funksjonshemmede, og ikke minst innvandrere, faller ut av arbeidslivet, eller i alle fall har store problemer med å komme seg inn i arbeidslivet.

Vil statsråden ta de nødvendige samtaler og initiativ overfor arbeidsministeren for å se på mulighetene til et mer fleksibelt arbeidsliv som åpner opp for at flere med innvandrerbakgrunn kan komme inn i arbeidslivet?

Statsråd Audun Lysbakken [11:08:25]: Den norske modellen med en raus velferdsstat og et regulert arbeidsliv med sterke rettigheter for arbeidstakerne er en fordel for integreringspolitikken. Det er fordi de fleste som kommer hit til dette landet, starter sitt opphold i Norge ganske langt nede ved det norske samfunnsbordet. Da er ordninger som sørger for at også de har rettigheter og blir inkludert, viktig.

Sammenligner vi med USA, er det ikke noe holdepunkt for å si at den norske modellen er dårligere for integrering. Men der vi har en særskilt utfordring, er ikke knyttet til velferdsstaten, men knyttet til at vi har et arbeidsmarked under utvikling med behov for stadig færre ufaglærte. Det problemet har de ikke i USA. Der har de ikke den typen velferdsordninger som vi har, og det er et stort marked for ufaglærte nannys og andre som kan jobbe for en billig penge. Den modellen vil vi ikke ha i Norge. Derfor må vi istedenfor sørge for at alle som kommer hit, får muligheten til språkopplæring, til kvalifisering og til utdanning, sånn at de får en plass i det arbeidsmarkedet vi kommer til å ha i dette landet i framtiden.

Presidenten: Trond Helleland – til oppfølgingsspørsmål.

Trond Helleland (H) [11:09:37]: Jeg er helt enig med statsråd Lysbakken i at det viktigste for å få barn ut av fattigdomsfella er at mødre og hele familien er i arbeid.

I Oslo gjøres det en rekke ting for å få dette til. Det er mange positive tiltak. Ett av tiltakene er på Familiesenteret på Grünerløkka, som oppsøker kvinner som har mottatt sosialhjelp gjennom lang tid, og gir tilbud om ettårig kurs i norsk, inkludering og språkforståelse. For å få alle til å møte opp har Oslo kommune ønsket å redusere sosialhjelpen ved manglende frammøte. Aktivitetsplikt er jo et viktig og godt prinsipp. Så opplever kommunen at fylkesmannen overprøver kommunens kutt i sosialhjelp. Staten undergraver med andre ord kommunens ønske om å bruke både pisk og gulrot. Vil statsråd Lysbakken rydde opp i dette og sørge for at kommunene får virkemidler som sørger for frammøte på kurs som gjør innvandrerkvinner i stand til å delta i arbeidslivet og løfte barna ut av fattigdommen?

Statsråd Audun Lysbakken [11:10:40]: Den konkrete saken har ikke vært innom mitt bord, så jeg har litt vansker for å kommentere den på sparket, men jeg skal gjerne se på det.

Vi har satt i gang et arbeid for bl.a. å se på hvordan vi skal sørge for at norske velferds- og trygdeordninger fungerer positivt, og ikke negativt, i forhold til integrering, og da er det en del problemstillinger. Vi kjenner også til den som handler om barnetrygd i forbindelse med manglende oppmøte på skolen, f.eks., som jeg mener det er verdt å diskutere. Samtidig er det viktig å si at noen grunnleggende ytelser skal alle ha i dette samfunnet. Det handler bl.a. om hensynet til barns beste, som ikke skal straffes økonomisk for at foreldrene ikke følger opp. Her er det noen vanskelige balansegangere å gå. Jeg er opptatt av at vi f.eks. skal drive mer oppsøkende virksomhet overfor disse kvinnene, fordi vi trenger at de ikke bare har formelle rettigheter i dette samfunnet, men at vi gjør rettighetene reelle, og gjør en innsats for å nå ut til dem.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgings spørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:11:50]: Først må eg seie at eg er glad for at statsråden presiserer at me faktisk lykkast på mange ting med integrering, og at me faktisk òg har ganske høg arbeidsdeltaking blant innvandrarar. Det synest eg er viktig å få fram. Men det som eg er bekymra for, er at det er mange menneske som me veit me aldri klarer å få ut i arbeid. Det er menneske som treng hjelp på andre måtar. Derfor må eg seie at eg er skuffa over at Regjeringa ikkje kjem Kristeleg Folkeparti i møte og ønskjer ein nasjonal dugnad mot fattigdom. Spesielt når me snakkar om fattige barn og fattige innvandrarar, veit me at skal ein klare å lykkast med integrering, må ein klare å få dei ut på fellesarenaer. Der har me f.eks. eit forslag med tiltak som kan hjelpe dei til å delta på fritidsarrangement, idrettsarenaer osv. Barnetrygda er eit av dei viktigaste tiltaka. I dag er det slik at når sosialhjelpa skal reknast ut, blir det fråtrekk på grunn av barnetrygd, og alle familiar med barn får jo barnetrygd. Når skal Regjeringa rette opp den skeivheita, slik at når du får barnetrygd, skal ikkje det vere eit fråtrekk på sosialhjelpssatsane?

Statsråd Audun Lysbakken [11:12:54]: Jeg er glad for at representanten deler mitt utgangspunkt, og det mener jeg selvfølgelig at det er viktig at flere gjør. Men hvis vi aldri får fram de positive tingene som skjer i integreringen i Norge, så kommer vi heller ikke til å klare å gjøre noe med de negative. Jeg er overbevist om at ved å skape den tilliten som ligger i å anerkjenne all framgangen vi gjør, også på levekår, blir innvandrerbefolkningen – det er tydelig på mange levekårsindekser – bedre stilt, og er bedre stilt i dag enn for ti år siden.

Så er det veldig viktig at vi samtidig har et særlig fokus på gruppene som vi ser er overrepresentert på negative statistikker. Barnefattigdom, og for øvrig en del andre typer fattigdom, er blant disse. Derfor må dette være en del av det viktige arbeidet vi skal gjøre med å bekjempe fattigdom.

Vi skal gjøre en stor innsats – fortsette den store innsatsen som Regjeringen har gjort i forhold til å bekjempe fattigdommen – bl.a. i oppfølgingen av Fordelingsutvalgets innstilling. Det er et arbeid som blir viktig, og som jeg ser fram til i den forbindelse.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenhengen til den oversikten som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Elisabeth Røbekk Nørve til statsministeren, er overført til helse- og omsorgsministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 2, fra representanten Borghild Tenden til utenriksministeren, utsettes til neste spørretime, da utenriksministeren har sykdomsforfall.

Spørsmål 9, fra representanten Linda C. Hofstad Hellesland til justisministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 10, fra representanten Ketil Solvik-Olsen til olje- og energiministerens, er overført til miljø- og utviklingsministeren som rette vedkommende.

S p ø r s m å l 1

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Elisabeth Røbekk Nørve til statsministeren, er overført til helse- og omsorgsministeren som rette vedkommende.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [11:14:59]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til statsråden:

«I Romsdals Budstikke lørdag 6. mars kommer det fram påstander om at ansatte ved Statsministerens kontor

tok kontakt med styreleder Per Sævik i Helse Midt-Norge RHF i løpet av 2005–2006 angående arbeidet med et eventuelt felles sykehus på Hjelset.

Er det riktig at Statsministerens kontor tok kontakt angående denne saken med styreleder Per Sævik i Helse Midt-Norge RHF?»

Line Henriette Hjemdal hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:15:36]: Det er Helse- og omsorgsdepartementet som er ansvarlig for eierstyringen av helseforetakene. Det er således Helse- og omsorgsdepartementet som har den formelle kontakten med helseforetakene.

På bakgrunn av det spørsmålet som er reist fra representanten Nørve, tok derfor mitt departement den 12. mars telefonisk kontakt med tidligere administrerende direktør i Helse Midt-Norge RHF, Paul Hellandsvik, og tidligere styreleder i Helse Midt-Norge RHF, Per Sævik.

Verken Per Sævik eller Paul Hellandsvik kunne erindre at de i angjeldende periode hadde mottatt noen telefoner eller på annen måte blitt kontaktet fra Statsministerens kontor angående arbeidet med et eventuelt felles sykehus på Hjelset.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [11:16:29]: Statsministerens kontor skriver i e-post til Romsdals Budstikke at det er Helse- og omsorgsdepartementet som utøver eierstyring av helseforetakene, og ikke Statsministerens kontor.

Statsministeren uttalte i spørretimen den 21. oktober 2009 at han mener det er veldig viktig i helsepolitikken at vi prøver å ha ryddighet i hvordan vi styrer, at det går veldig galt med helsevesenet dersom vi i denne sal skal peke på enkeltinstitusjoner og med det bidra til å avgjøre hvilke grupper og institusjoner som skal få avtaler eller bevilgninger, og at denne type politikk faktisk vil svekke det samlede helsetilbudet.

Jeg registrerer svaret fra statsråden. Nå er det imidlertid framkommet påstander om at det ble tatt en telefon fra Statsministerens kontor til styreleder Sævik i 2006, der Helse Midt-Norge ble bedt om å stanse planene om et felles sykehus for Helse Nordmøre og Romsdal på Hjelset. Det er derfor svært viktig å få avklart om det er medarbeidere ved Statsministerens kontor som har foretatt en slik henvendelse. Jeg hører svaret fra statsråden, men det har vært veldig mye uryddighet og veldig mange løfter som har blitt brutt, både av statsråder og av statsminister i denne saken, som gjelder bygging av nye Molde sykehus. Betyr det at dette er en praksis som man vil fortsette med i Regjeringen?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:17:55]: Nå er det slik at selv om noe står i avisen, skal man jo ikke alltid tro på det. Det vil jeg også tro at representanten Nørve har erfart.

På bakgrunn av dette spørsmålet har vi også vært i kontakt med alle politiske medarbeidere ved Statsministerens kontor i den angjeldende tiden, men det er ingen som kan

erindre at de har vært i kontakt med verken styreleder eller direktør. Jeg må derfor bare fastholde det som er sagt, at her har det ikke vært kontakt. Det er, som sagt, Helse- og omsorgsdepartementet som har dette ansvaret, og som har kontakt med helseforetakene.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [11:18:39]: Igjen tilbake til nevnte spørretime: Der var statsministeren opptatt av at bevilgninger til enkeltinstitusjoner ikke er politiske spørsmål. Dette forhindret imidlertid ikke regjeringspartiene og to tidligere statsråder fra å love i valgkampen i 2005 at de skulle bygge et nytt sykehus i Molde. Det forhindret heller ikke statsminister Jens Stoltenberg fra å love i valgkampen i 2007 at nye Molde sykehus skulle bygges så snart helseforetaket var i økonomisk balanse, og at det skulle bygges fra 2012.

Vedtak om bygging er utsatt flere ganger. Alternativet med et felles sykehus, som Statsministerens kontor angivelig har stoppet i 2006, er på nytt aktuelt, og frustrasjonen blant innbyggere og ansatte i Helse Nordmøre og Romsdal er svært stor.

Etter at det er brukt over 70 mill. kr til utredning og planlegging, sås det nå sterk tvil om prosessen videre, og det setter den trolig flere år tilbake.

Opplever statsråden at Statsministerens kontor og Regjeringen har opptrådt ryddig i denne saken, og at det er i tråd med egne prinsipper? Og kan statsråden garantere at den prosessen som nå er igangsatt, ikke vil føre til at regionens samlede tilbud blir svekket?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:19:54]: Det er jo nettopp på grunn av regionens samlede tilbud og innbyggernes behov at vi nå går en ny runde på sykehuset. Man går ikke en ny runde på alle punkter, men man ber om at bl.a. ett felles sykehus i regionen blir utredet, for hvis man ser på folketallet, ville det ideelle være å ha ett sykehus. Nå er ikke det alltid mulig i Norge å ha bare ett sykehus, men her er det også snakk om hvordan man skal klare å etablere gode og sterke fagmiljø, som kommer til å bli vår fremste utfordring fremover. Alle politiske partier, uavhengig av hvor mye penger man bruker på helsevesenet, er nødt til å ta inn over seg at det å etablere de gode fagmiljøene er til innbyggernes beste. Derfor må vi gjøre en grundig jobb her. At det er gjort utredninger, er ikke noen grunn for ikke å gå en ekstra sving. Jeg har sagt uttrykkelig når det gjelder det arbeidet vi nå gjør, at vi ikke har tatt noen beslutning på forhånd, men vi skal gjøre det så fort vi kan.

Spørsmål 2

Fra representanten Borghild Tenden til utenriksministeren:

«Nylig møtte Tibets åndelige leder Dalai Lama den amerikanske presidenten Barack Obama i Washington, D.C. til sterke protester fra kinesiske myndigheter.

På hvilken måte bidrar norske myndigheter til å skape en gjensidig akseptabel løsning på Tibet-spørsmålet både

i og utenfor den norsk-kinesiske dialogen og sikre grunnleggende menneskerettigheter og reell autonomi for tibetanerne?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 3

Peter Skovholt Gitmark (H) [11:21:21]: «I slutten av november og begynnelsen av desember 1972 pågikk en intens ubåtjakt i Sognefjorden. Hva som skjedde, og hvor ubåten kom fra, har aldri blitt offentliggjort.

Hvordan vil statsråden nå, nesten 40 år etter, bidra til at sannheten endelig kommer fram?»

Statsråd Grete Faremo [11:21:42]: Saken om leteaksjonen etter en ubåt i Sognefjorden i november 1972 har igjen blitt aktualisert. Både utenrikskomiteen og forsvarskomiteen i Stortinget ble orientert om saken allerede den 28. november 1972. Videre svarte daværende forsvarsminister, Johan Kleppe, i ukene etter hendelsen på spørsmål fra flere stortingsrepresentanter om ulike forhold knyttet til hendelsen.

Forsvarsdepartementet viste til gjeldende regelverk for håndtering av denne type situasjoner og til at Forsvaret hadde håndtert situasjonen på en god måte. Departementet understreket videre at regjeringen raskt hadde blitt informert om en mulig fremmed ubåt, og at samarbeidet med militære myndigheter hadde fungert meget bra. Det ble også vist til at man, på bakgrunn av innsamlet informasjon, mente å kunne bekrefte at det hadde vært en fremmed ubåt i Sognefjorden i angjeldende tidsrom. Ubåtens nasjonalitet lot seg imidlertid ikke fastslå. Denne informasjonen ga Forsvarsdepartementet også til ulike medier.

Det har i ettertid ikke framkommet noe nytt i saken siden 1972–1973. I oktober 2006 ble for øvrig ytterligere informasjon om hendelsen i Sognefjorden avgradert og gjort tilgjengelig for offentligheten. Det avgraderte materialet bekreftet tidligere konklusjoner. Så langt jeg kan se, har derfor relevant informasjon om saken blitt framlagt i det offentlige rom. Forsvarsdepartementet vil nå likevel gjennomgå det materialet som fortsatt er gradert, med sikte på ytterligere avgraderinger.

Det er en utfordring å overvåke vår langstrakte kyst og ivareta norske interesser i tilstøtende farvann. Derfor er observasjoner fra kystbefolkningen meget viktig for å ivareta denne oppgaven på best mulig måte. I tilfeller hvor norsk suverenitet krenkes, eller hvor det er mistanke om dette, vil Forsvaret alltid reagere med tilpassede virkemidler, om nødvendig med makt.

Peter Skovholt Gitmark (H) [11:23:55]: Jeg takker for svaret, men mitt spørsmål går på avgradering av de siste dokumentene som er hemmeligholdt.

Forsvarsministeren har tidligere vært tydelig på viktigheten av en offentlig debatt om Forsvaret, om offentliggjøring av Forsvarets dokumenter, og dette må vel være

kroneksemplet på det. Jeg kan fra min side ikke se at det er noen presserende grunn til å fortsette hemmeligholdelse av nesten 40 år gamle dokumenter. Både teknologi og operasjonsmønster er endret, og forholdet til våre allierte og en eventuell eier av ubåten, f.eks. Sovjetunionen, vil også ha minimale konsekvenser nå.

Jeg mener at NRK Sogn og Fjordane, som har bedt om innsyn i dokumentene, snarest må få det, og at Forsvaret må gå videre i et langt raskere tempo enn det som har vært gjort tidligere, for å få avgradert disse dokumentene. Allmennheten har interesse av og rett til å vite hva som faktisk fant sted.

Statsråd Grete Faremo [11:24:59]: Jeg deler det synet at åpenhet også i Forsvaret er viktig. Dette er en historisk interessant sak, og det er riktig at det fortsatt er materiale vedrørende denne saken som ennå ikke er avgradert. Dette materialet omfatter bl.a. interne vurderinger mellom departementene og for regjeringen, sikkerhetsvurderinger og operative forhold i Forsvaret. Likevel vil jeg forsikre spørteren om at departementet nå vil vurdere dette materialet med sikte på avgradering.

Peter Skovholt Gitmark (H) [11:25:44]: Det er positivt.

Jeg ser også for meg at interne vurderinger, også sikkerhetspolitiske interne vurderinger, som nå nesten er 40 år gamle, er foreldet, og dermed er det operasjonsmønsteret man hadde tilbake til 1972–1973, av en slik karakter at det ikke vil ha konsekvenser for verken rikets sikkerhet eller for den saks skyld for det politiske miljøet i Norge i dag.

Men det vi må få på plass, er en sannhet – endelig sannhet – om hva som faktisk fant sted. Det er mennesker som har fått sin troverdighet satt på spill og under press, fordi de ikke ble trodd på hva de så i 1972. Det har også vært en lang rekke rykter som med fordel nå kan avkreftes, dersom de siste dokumentene faktisk gjøres åpne og tilgjengelige for allmennheten. Jeg vil be forsvarsministeren love at hun vil gjøre sitt ytterste for at disse dokumentene avgraderes snarest mulig.

Statsråd Grete Faremo [11:26:46]: Det initiativet overfor departementet er allerede tatt, med sikte på å praktisere de regler rundt meroffentlighet som er vedtatt i denne sal. Som jeg sa, deler jeg det synet at åpenhet er viktig for å få ikke bare fakta fram, men også for å hjelpe til med å stoppe eventuelle rykter. Disse dokumentene vil det bare være aktuelt å holde tilbake informasjon fra om det skulle være noe i norsk lov som tilsier det. Men i lys av at dette er en 38 år gammel sak, deler jeg spørrens syn på at det ikke bør kunne være til stort hinder for at dokumentene offentliggjøres.

Spørsmål 4

Ine M. Eriksen Søreide (H) [11:27:53]: «For under ett år siden la Regjeringa fram St.meld. nr. 33 for 2008–2009

«Kultur å forsvare» Om kulturvirksomheten i Forsvaret frem mot 2020, der det var betydelig omtale av viktigheten av blant annet Forsvarets musikk. Det ble lagt til grunn en opptrapping av virksomheten, og Stortinget støttet dette. Nå kommer meldinga om at de fem korpene får et kutt i budsjettene på opptil 50 pst. på grunn av den svært anstrengte økonomien i Forsvaret, og at dette vil ramme all publikumsrettet aktivitet.

Anser statsråden at dette er i overensstemmelse med Stortingets vedtak?»

Statsråd Grete Faremo [11:28:26]: Forsvarets musikk har en viktig samfunnsmessig betydning som kulturinstitusjon. Regjeringen har derfor styrket musikken med 21,5 mill. kr de siste fire årene, slik at det i 2010 – altså i år – samlet er bevilget 124,2 mill. For budsjettåret 2009 har imidlertid musikken brukt mer penger enn de ble tildelt av Forsvaret, og har hatt et høyere ambisjonsnivå enn det var grunnlag for. Det er ikke korrekt at bevilgningen til Forsvarets musikk er redusert med opptil 50 pst. i år, slik representanten Eriksen Søreide hevder. Reduksjonen fra 2009 til 2010 blir kompensert ved at Forsvarets avdeling for kultur og tradisjon dekker utgiftene for fire årsverk for Forsvarets musikk.

Jeg er opptatt av at økonomien i Forsvaret styres på en god og bærekraftig måte. Det er da helt avgjørende at aktiviteten holdes innenfor de bevilgninger som virksomheten har til disposisjon. Som en følge av budsjettoverskridelsene i Forsvarets musikk i 2009 arbeider Forsvaret med tiltak som skal sikre at aktivitetsnivået er i samsvar med de bevilgninger som musikken er tildelt. I tillegg, og i tråd med vanlige prosedyrer, vurderes det også hvordan forsvarsmusikkens merforbruk i 2009 skal dekkes inn i år. Forsvarssjefen leder denne prosessen, og er i gang med å identifisere aktuelle tiltak. I dette arbeidet har jeg gitt føringer om at det ikke skal foretas reduksjoner i bemanningen i musikkorpene. Gitt at Forsvarets musikk brukte mer penger enn de var tildelt, vil aktiviteten naturligvis likevel reduseres noe sammenlignet med 2009. For å ivareta en bærekraftig økonomistyring er det nødvendig å iverksette tiltak som tilpasser ambisjonsnivået i Forsvarets musikk til vedtatte rammer.

La meg avslutningsvis understreke at Forsvarets musikk utvikles i tråd med intensjonen i St.meld. nr. 33 for 2008–2009 om Forsvarets kulturvirksomhet. Jeg har full tiltro til at forsvarssjefen vil gjennomføre de nødvendige tiltakene for å håndtere musikkens merforbruk i fjor i tråd med regelverket.

Ine M. Eriksen Søreide (H) [11:30:50]: Jeg takker statsråden for svaret, men hun kom nok i skade for å si at jeg hadde ment at Forsvarets musikk hadde fått et kutt på 50 pst. i 2009. Det har jeg ikke sagt. Jeg stiller spørsmålet på bakgrunn av de bekymringsmeldingene vi får for budsjettåret 2010, der det varsles et nedtrekk på ca. 50 pst. I St.meld. nr. 33 står det at man skal videreføre satsinga på publikumsrettede aktiviteter, man skal styrke korpenes kunstneriske uttrykk og repertoar, herunder en gradvis opptrapping særlig av de minste korpenes besetning.

Det vi nå ser, er at det ikke er penger til en eneste publikumsrettet aktivitet etter sommeren. Vi kommer til å ha korps som ikke har råd til å øve. De beholder sin ansettelse, men de har altså ikke råd til å øve og trene på det å være korps. Vi vet hvor viktig korpene er for forholdet mellom Forsvaret og det sivile samfunn. Da er jo spørsmålet hva forsvarsministeren vil gjøre for å sørge for at det blir publikumsrettet aktivitet og konserter også etter sommeren 2010.

Statsråd Grete Faremo [11:31:56]: Om jeg hørte spøreren riktig, ble det pekt på at det var fem korps som kunne få kutt i budsjettene på opptil 50 pst., og det var viktig for meg å understreke at det ikke er korrekt at bevilgningene til Forsvarets musikk er redusert med opptil 50 pst., slik det kunne være mulig å misforstå den setningen i spørerens spørsmål.

Men så til aktiviteten. Som jeg allerede har nevnt, holder Forsvaret på med å identifisere tiltak for å gjenopprette balansen mellom ambisjonsnivå og budsjettammer. Jeg kan derfor ikke gi noe konkret anslag for omfanget på det nåværende tidspunkt, men mulige tiltak kan være omlegging av aktivitet ved å redusere reisevirksomhet og ved å utnytte de faste øvings- og konsertfasilitetene bedre. Men dette må også vurderes helhetlig sammen med andre tiltak, og det jobbes med tiltak som i minst mulig grad rammer musikkens viktigste publikumsrettede produksjoner.

Ine M. Eriksen Søreide (H) [11:33:06]: Jeg synes det blir litt spesielt å mene at Forsvarets musikk har hatt et for høyt ambisjonsnivå. Jeg kan ikke forstå at det skal være et høyt ambisjonsnivå å ligge på det samme ambisjonsnivået som ligger i meldinga, og som må være naturlig for et korps, altså å drive publikumsrettet virksomhet. Problemet her er at Forsvaret har for dårlige bevilgninger, og det går også ut over Forsvarets musikk.

Det var et enstemmig storting som støttet den meldinga som ble lagt fram. Men Høyre var det partiet som advarte om at grunnet den generelle bevilgningssituasjonen i Forsvaret kom det sannsynligvis også til å ramme Forsvarets musikk. Derfor syns jeg det er litt spesielt å skyve forsvarsledelsen og Forsvaret foran seg når de må argumentere for innstramninger som må gjøres på grunn av generelt for dårlig økonomi i Forsvaret. Det er altså slik at det vi ser konturene av for Forsvarets musikk nå, er en betydelig nedskalering av virksomheten som først og fremst rammer den publikumsrettede aktiviteten, og som dermed sparker bena under den stortingsmeldinga som Stortinget enstemmig har sluttet seg til.

Statsråd Grete Faremo [11:34:14]: Jeg er vel litt i undring her, men det kan vel ikke være slik at jeg skal forstå representanten fra Høyre slik at vi ikke skal jobbe med å sikre god budsjettkontroll. Jeg tror det er helt sentralt for Forsvarets musikk, og for at vi skal kunne sikre at vi gjennomfører på en god måte det høye ambisjonsnivået som også Forsvarets musikk har som en del av den totale kultursatsingen i Forsvaret. Da må vi ha en riktig balanse mellom denne ambisjonen og ressursene og hvordan det

operasjonaliseres. Der jobber vi nå med sikte på å utvikle gode tiltak for å få dette på plass raskest mulig, og uten at det får konsekvenser verken for stillingsnivået eller aktivitetene i større grad enn det jeg har nevnt, knyttet til at vi prøver å utnytte øving og aktiviteter som allerede er planlagt, på best mulig måte. Men det er altså ingen kutt i stillinger.

Spørsmål 5

Bård Hoksrud (FrP) [11:35:43]: «I Statens vegvesens nye handlingsprogram for 2010–2013 er ikke krysset på E18 gjennom Bamble prioritert.

Betyr dette at statsråden vil nedprioritere trafikksikkerhetstiltak på gamle E18 selv om det vil ta mange år før ny vei er på plass?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:36:05]: Det er flere kryss på E18 gjennom Bamble, men eg reknar med at spørsmålet gjeld Åbykrysset, som representanten Hoksrud òg tok opp i skriftleg spørsmål nr. 80 hausten 2008. I dette spørsmålet vart det vist til krav frå aksjonsgruppa for E18 i Telemark om å byggja om Åbykrysset til planskiltkryss i staden for T-kryss. Arbeidet med å byggja om dette krysset til T-kryss, inklusiv undergang for gåande og syklende, starta hausten 2009 og er føresettt fullført i 2010. Som òg tidlegare samferdselsminister Liv Signe Navarsete opplyste i svaret på spørsmål nr. 80, er utbygging til fullkanalisert T-kryss med venstresvingfelt vurdert som ei god og trafikksikker løysing.

I Statens vegvesen sitt handlingsprogram er det lagt til grunn anleggsstart på utbygginga av E18 til firefelts veg på strekninga Langangen–Dørdal i 2013. Dersom det blir lokal tilslutning til delvis bompengefinansiering, er eg svært positiv til det. Mest sannsynleg vil arbeidet starta på strekninga Rugtvedt–Dørdal, der Åbykrysset ligg.

Det er gjennomført ei rekkje trafiktryggleikstiltak på E18 gjennom Bamble i det siste, og arbeid pågår i dag. Det stemmer difor ikkje at eksisterande E18 er nedprioritert. Eg finn det likevel ikkje rett å prioritera midlar til kostbare kryssombyggingar på ei strekning der firefeltsløysinga ligg så kort fram i tid, og der kryssa ikkje vil inngå i den framtidige løysinga. I tillegg er eg orientert om at det kan vera aktuelt å sjå på enklare tiltak på enkelte kryss. Her er det eit godt samarbeid mellom Bamble kommune og Statens vegvesen. Det er noko eg eventuelt vil få lov til å koma tilbake til.

Bård Hoksrud (FrP) [11:38:09]: Jeg vil takke statsråden for svaret, selv om det for så vidt var feil kryss statsråden var opptatt av. For poenget er nemlig at i handlingsprogrammet for forrige periode, som også gjaldt 2010, 2011 og 2012, så lå Rønholtkrysset inne i 2011. Det er nå tatt ut av handlingsprogrammet. Det betyr at det krysset er nedprioritert.

Jeg registrerer at statsråden også sier at hun ikke ønsker, og faktisk vil vurdere ikke å sette i gang, fulle tiltak på en del av disse kryssene. Jeg har lyst til å utfordre

statsråden, fordi dette er et svært ulykkesutsatt kryss. Det er et kryss som er veldig farlig, og hvor man faktisk også kjører både med skolebarn og andre.

I tillegg har jeg lyst til å utfordre statsråden på dette med gang- og sykkelveier langs E18. Dette er en utrolig farlig strekning, hvor det i enkelte perioder av året kjører over 1 700 biler hver eneste time. Det medfører store utfordringer for skoleelever og andre som ferdes langs veien. Jeg har lyst til å utfordre statsråden på om ikke hun vil ta dem på alvor og sørge for å få på plass en gang- og sykkelvei, og få på plass Rønholtkrysset.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:39:20]: Det er rett at i det forslaget til handlingsprogram som vart sendt på høyring i mai 2009, låg ombygging av Rønholtkrysset til T-kryss inne i perioden 2010–2013. Så var dette eit av dei tiltaka som vart teke ut av handlingsprogrammet. Det hadde å gjera med dei totale rammene i dette programmet. Det er nok ei understreking av at sjølv om vi her har styrkt løyvingane til veg betydeleg, så er det framleis slik, dessverre, at òg på området trafiktryggleik må vi setja tiltak opp mot kvarandre. Men elles er det slik at det er svart her på spørsmål, forstår eg, som tenderer til det same – i alle fall på tre spørsmål og i eit brev til Framstegspartiets stortingsgruppe. Det er bra at det er representantar her som stadig engasjerer seg i trafiktryggleik.

Bård Hoksrud (FrP) [11:40:33]: Jeg vil takke statsråden for svaret. Det er i hvert fall greit å få avklart at det er flere kryss som også er veldig utfordrende langs denne veien.

Jeg vet også at statsråden i løpet av kort tid vil bli invitert til å bli med på en sykkeltur. Alle stortingskandidatene var med før valget sist og kjørte på sykkel på denne strekningen, og det var nok en skremmende opplevelse for mange. Jeg håper virkelig at statsråden vil ta imot den invitasjonen som kommer, og jeg skal gjerne være med og sykle sammen med statsråden, nettopp for å se hvilken utfordring det er å være skolebarn eller andre og sykle langs E18. Det er en farefull ferd, som jeg har lyst til å utfordre statsråden til å bli med på, sånn at vi sammen kan få på plass gang- og sykkelvei langs den veien. For selv om det blir lagt om, selv om vi får en ny E18 på plass, vil det være stor trafikk langs denne veien. Og her er det altså ikke gang- og sykkelvei på store deler av strekningen, som er en svært farlig strekning. Så jeg har lyst til å utfordre statsråden på om hun vil ta imot den invitasjonen, og jeg vet at aksjonsgruppen vil være åpen for at statsråden selv skal få lov til å velge hvilken dato hun skal komme, for å kunne få det til.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:41:47]: Lat meg fyrst seia at no har vi vore inne på to kryss – Åbykrysset og Rønholtkrysset, og så er det i tillegg endå to til: Essakrysset og Vissestadkrysset. Eg ser at med det engasjementet som er lokalt, kan det vera aktuelt med ei synfaring, men eg kan nok ikkje lova vekk kalenderen min akkurat no, og i alle fall ikkje til sykling. Det eg skal lova, er at eg skal ta meg eit besøk i området, for eg skjønar at

dette er viktig. Det eg er veldig fornøgd med, er samarbeidet mellom Bamble kommune og Statens vegvesen. Eg trur at det kanskje kan føra endå meir med seg enn om eg kjem syklande sjølv langs E18.

Presidenten: Presidenten så et lite øyeblikk for seg tandem sykling.

Spørsmål 6

Arne Sortevik (FrP) [11:43:13]: Mitt spørsmål til samferdselsministeren er som følger:

«I første år av Nasjonal transportplan 2010–2019 er arbeidet med ny Nasjonal transportplan 2014–2023 igangsatt. Rullering av Nasjonal transportplan er et omfattende arbeid og ikke minst et viktig arbeid for å skaffe Norge effektive, sikre og energieffektive transportnett over hele landet.

Hvilke tiltak har regjeringen gjort, og hvilke tiltak vil regjeringen gjøre for å sikre bruk av erfaringsresultat fra forrige planprosess fra miljøer utenfor Vegdirektoratet, fra transportbrukere og miljøer utenlands, slik at Nasjonal transportplan for perioden 2014–2023 forbedres, utvikles og fornyes?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:44:16]: Arbeidet med Nasjonal transportplan 2014–2023 er faktisk no godt i gang. I det arbeidet skal vi dra nytte av den erfaringa og den kunnskapen som finst både i og utanfor transportetatane og Avinor. Innspel frå t.d. ulike brukar- og interesseorganisasjonar vil vera viktige for å laga ein så god transportplan som mogleg.

Til forskjell frå inneverande plan vil arbeidet med grunnlagsmaterialet til Nasjonal transportplan 2014–2023 bli gjort i to fasar.

Retningsline 1 til transportetatane og Avinor, som gjeld utgreiingsfasen, vart send ut i midten av februar, medan retningsline 2, som gjeld planfasen, vil bli gjeven etatane og Avinor i mars neste år. Planforslaget frå etatane og Avinor vil koma i februar 2012 og vil m.a. bli lagt fram for fylkes- og storbykommunane til uttale. Andre som ynskjer å uttala seg, vil òg bli inviterte til å koma med synspunkt.

Til grunn for arbeidet med Nasjonal transportplan 2014–2023 ligg ei grundig evaluering av erfaringane frå arbeidet med førre plan. I det arbeidet har det òg vore trekt på røynsler frå aktørar utanfor statsforvaltninga. Til dømes har KS kome med viktige innspel i denne prosessen.

Gjennom møte i Samferdselsdepartementets transport- og logistikkforum har vi òg fått høyra kva viktige transportbrukarar i næringslivet meiner er viktig å ta omsyn til i arbeidet med neste NTP. Departementet vil òg, slik som i arbeidet med inneverande plan, gjennomføra ein regional møteserie med næringslivet. Dette er viktig for å få grep om utfordringane næringslivet står overfor, og kva for løysingar som kan møta desse.

I retningsline 1 er det lagt opp til ein brei og inkluderande planprosess. I tillegg til fylkes- og storbykommunane blir òg andre aktørar inviterte til å delta i arbeidet. Etata-

ne og Avinor vil m.a. innhenta eigne innspel frå sentrale brukar- og interessegrupper og relevante direktorat.

Eg kjenner meg trygg på at vi har lagt opp til ein prosess som vil gje oss eit godt grunnlag for å vidareutvikla og ytterlegare forbetra den nasjonale transportplanen som vi skal leggja fram for Stortinget i 2013.

Arne Sortevik (FrP) [11:46:43]: Takk for svaret. I andre sammenhenger har det vært mye fokus på at både planprosess og behandlingsprosess for å bygge veier i Norge er svært lang: 10–12 år for store prosjekter – i mange tilfeller betydelig lenger. I en slik sammenheng er det viktig å peke på at vi altså bruker gode fire år på å rulle-re en nasjonal plan. Innenfor det perspektivet: Kan det gje-res raskere? Må vi bruke fire år på å rullere en plan – riktig-nok en nasjonal plan? Og innenfor samme perspektiv: Bør staten bestemme mer og raskere? Bør f.eks. stamveinettet planlegges med mer bruk av statlig reguleringsmyndighet?

Så til slutt: Er retningslinje 1, som statsråden refererer til, en rammefaktor for etatene, slik at de ikke lenger skal gi uttrykk for det behovet de faktisk mener er til stede?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:47:50]: Fyrst til spørsmålet om fire år. Når vi ser på den planen som er i dag, tenkjer eg at med eit så omfattande arbeid, som gjeld både veg og bane, hamner og farleier og Avinor, er kanskje fire år ein rimeleg periode for rullering med tanke på at dette skal munna ut i ei ny stortingsmelding og bli debattert i Stortinget. Men det som i dag tek alt-for lang tid, er jo realiseringa av prosjekt. Der meiner eg at det må vera noko å henta på tid. Der kjem spørsmålet om statleg eller kommunal reguleringsstyresmakt inn. Det beste utgangspunktet, vil eg seia, har ein der ein regulerer lokalt og difor er einige om å stå bak eit prosjekt frå fyrste stund. Men det er eit tidsaspekt òg i det.

Arne Sortevik (FrP) [11:49:00]: Igjen takk for svaret. Fortsatt innenfor tidsforbruksperspektivet: Vi hører jo ofte at det mangler ferdigstilte planer, slik at tempoet i utbygging ikke kan økes dersom finansieringen skulle bedres eller rammene utvides. Ser man på det i forbindelse med rulleringen og utarbeidelse av ny nasjonal transportplan? Hvilke grep tar man eventuelt for å sikre at det er god og bedre planberedskap? Det var det ene.

Det andre er: Jeg savner fortsatt signaler om at man lytter til miljøer utenfor de vanlig berørte – de som til vanlig er involvert i denne store og omfattende planprosessen. Mener statsråden at fagetatene som Statens vegvesen, Jernbaneverket, NSB, Avinor og Kystverket ikke har noe å lære fra andre miljøer? Er det ingen ting å lære fra utlandet f.eks. i forbindelse med utarbeidelse av Nasjonal transportplan?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:50:08]: Til det å ha noko å lære, er svaret ja. Det trur eg alle etatar har. Det mest konkrete eksempelet eg kan koma på i retning av endring når det gjeld det arbeidet vi skal i gang med, er utgreiinga om høg fartstog. Der er det sagt eksplitt i mandatet at både eksterne aktørar og internasjonal kompetanse

skal hentast inn. Men utover det reknar eg det som sjølv-sagt at desse ulike etatane, når dei no sit med sitt arbeid, òg lyttar til erfaringar som er gjorde i andre land.

Så til det med planberedskap. Ja, eg har stilt meg dette same spørsmålet sjølv. Eg trur nok at noko av det kjem av at rammene har vore kanskje både låge og føreseieleg låge, og at ein difor ikkje har brukt så mykje midlar på planberedskap. Der er jo situasjonen endra no. Det betyr at vi må styrkja – og allereie har styrkt – planberedskapen, nettopp for at manglande planar i seg sjølve ikkje skal verta ein propp.

Spørsmål 7

Øyvind Halleraker (H) [11:51:39]: Jeg har et spørsmål til samferdselsministeren:

«På Vestlandskonferansen 1. september i fjor opplyste statsråd Liv Signe Navarsete at hun ville igangsette et utredningsarbeid med sikte på å realisere en ferjefri forbindelse på E39, mellom Aksdal og Bergen. På komiteens reise i Hordaland nylig opplyste Statens vegvesen at de fortsatt ikke hadde fått noe mandat om dette fra departementet.

Har dette viktige arbeidet lav prioritet hos statsråden, eller er det andre årsaker til at dette trekker sånn ut i tid?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:52:18]: Det skal gjennomførast ei rekkje konseptvalutgreiingar, KVVU, og eksterne kvalitetssikringar, KS1, fram mot neste nasjonal transportplan. Fleire KVVU-ar er allereie starta opp. Dette gjeld i stor grad byområde. Departementet har no i nokre månader hatt til vurdering kva prosjekt som skal gjennomførast utover dette, og om kor det skal gjevast fritak for kravet om KVVU og KS1.

Ein rask og effektiv E39, Kyststamvegen, er viktig for reisande og næringsliv langs denne traseen. Difor er eg, til liks med forgjengaren min, oppteken av å få gjennomført eit utgreiingsarbeid, ein KVVU og ein KS1, for eit ferjefritt samband mellom Aksdal og Bergen til neste rullering av NTP.

I mitt virke som samferdselsminister har eg lært at det er visse formalitetar som må følgjast. Eg er sjølv utålmodig etter å få denne KVVU-en i bestilling. Halleraker viste til Liv Signe Navarsete. Han kunne òg vist til meg, for eg er utålmodig etter å få denne KVVU-en i bestilling, og eg kan i dag seia at det om svært kort tid blir sendt eit oppdragsbrev til Statens vegvesen om kva konseptval og utgreiingar som skal setjast i gang. Formalitetane er altså ikkje heilt på plass, men eg forskotterer ikkje for mykje når eg seier at E39 Aksdal–Bergen, inkludert Hordfast, skal vera med på denne lista.

Øyvind Halleraker (H) [11:54:24]: Jeg takker for svaret.

Det er få prosjekt som er så godt utredet som E39, Kyststamvegen. Det pågikk et stort utredningsarbeid i 1992–1994, hvor de fleste samfunnshensyn ble berørt. Saken ble faktisk behandlet her i Stortinget i 1995. Der-

etter ble det laget fylkesdelplaner for den strekningen som jeg er opptatt av her, nemlig Hordfast-strekningen.

NHO Hordaland har også kommet med sin rapport om fastlandsforbindelsen, som de har kalt Hordfast, og som jeg har skjont at de har samarbeidet med Statens vegvesen om. De konkluderer med at et fast samband via Eike-landsososen er det beste, ikke minst fordi dette åpner for spennende korridorer innover mot Hardanger.

Mener ikke statsråden at Hordfast-utredningen på mange måter er svært god og kan danne grunnlag for et noe avkortet utredningsarbeid i denne saken?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:55:33]: Eg er glad for representanten Halleraker sitt engasjement her. Det er det breie fleirtalet som eg trur står seg for å få denne saka fram.

Eg har lese gjennom nokre av dei høyringsuttalene som tidlegare har vore i saka, seinast i 2008, f.eks. då fylkestinget i Hordaland behandla si uttale til NTP. Eg forstår at Hordaland Høgre kanskje var noko meir betenkt over trasévalet. Slik kan det òg vera i andre parti, og det er det som gjer at vi her må gå ein grundig runde, både i høve til ulike trasear og i høve til kostnader. Det får vi moglegheit til no, og KVVU-en går snart i bestilling.

Øyvind Halleraker (H) [11:56:41]: Jeg takker igjen for svaret.

Jeg kan fortelle statsråden at Hordaland Høyre hadde møte i helgen og har presisert at vi støtter Hordfast-utredningen.

Kyststamvegen mellom Stavanger og Bergen er, som statsråden vet, hovedpulsåre for næringsliv og befolkning på kysten. Her sliter en million mennesker med ferjetransport som alternativ til fast veiforbindelse. Senest i disse dager ser vi hva det innebærer, ved at passasjersertifikater blir nedgradert, og folk blir sittende igjen på ferjekaien når ferjen går. Spesialtransport er et annet eksempel. Så ferjetransport i seg selv er en sterkt hemmende transportform for utviklingen i en dynamisk region.

Det jeg har lyst til å utfordre statsråden på, er: Kan vi nå forvente et skikkelig politisk håndverk her, skikkelig handlekraft, eller skal vi la byråkratene stelle med dette i årevis framover?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:57:50]: Aller fyrst til to tema som vart nemnde her, og der eg altså allereie kan melde om handlekraft. Det eine er forbetringar av sjølve ferjetransporten. Det går no ei sjet-te gassferje i bestilling. Ho skal i hovudsak brukast på den eine strekninga, Arsvågen–Mortavik, men ho skal òg vera suppleringsferje på strekninga Halhjem–Sandvikvåg, noko som vil bety betre regularitet. Det andre er bestilling av ei forskrift på høyring som gjeld transport av farleg gods, og som skal rydda køane noko betre enn i dag.

Så vil ettertida kunna seia noko om handlekrafta totalt. Det er altså min ambisjon å følgja opp Nasjonal transportplan til punkt og prikke, inklusiv ein ferjefri kyststamveg.

Spørsmål 8

Trine Skei Grande (V) [11:59:07]: «I media har det kommet fram at politiets STOP-gruppe har bøtelagt flere for kjøp av sex mens de prostituerte selv ikke har fått den bistanden som Stortinget forutsatte da loven ble vedtatt. Venstre har vært opptatt av at individuelle tiltak for å få prostituerte ut av prostitusjon og inn i opplæring/arbeidstrening måtte på plass før loven trådte i kraft. Det synes ikke å ha skjedd.

Mener statsråden at forbudet mot kjøp av sex ikke bare har ryddet gatene for synlig prostitusjon, men også har hjulpet de prostituerte?»

Statsråd Knut Storberget [11:59:42]: Politiet har, som representanten nevner, tatt kriminaliseringen av kjøp av seksuelle tjenester på alvor. Både gjennom å bøtelegge kunder og ved andre tiltak søker politiet i de berørte byer å bruke straffebudet som et virkemiddel i kampen mot menneskehandel og seksuell utnyttelse.

I Pro Sentrets årsmelding for 2009 er det vist til at politiet på landsbasis bøtela 260 personer for overtredelse av forbudet i 2009, hvorav 109 i Oslo. Tallet er høyt – høyere enn hva vi forventet i debatten om kriminalisering, og også i forhold til de svenske erfaringene i tilsvarende periode, og henger nok sammen med politiets håndheving og prioritering av dette. La meg tilføye at Oslo-politiet har uttalt at innsatsen ikke bør bli vurdert bare på bakgrunn av antall anmeldelser, idet de bl.a. vektlegger forebyggende tiltak, som ikke så enkelt opptrer i statistikker.

Prostituerte som ønsker seg ut av virksomheten, har behov for hjelpetiltak. Da lovendringen ble vedtatt, var det klart at eksisterende tiltak måtte videreføres og styrkes. Stortinget opprettet i statsbudsjettet for 2009 en prosjektpott på 10 mill. kr under Justisdepartementets budsjett til prosjekter/tiltak som kunne bedre situasjonen for prostituerte, og hjelpe kvinner og menn ut av prostitusjon – utover det arbeidet som allerede gjøres, og som faktisk også fikk en god oppstart, bl.a. under den forrige regjeringa. Jeg nevner bl.a. ROSA-prosjektet og også mye av den innsatsen som gjøres av Pro Sentret i Oslo.

Justisdepartementet fordelte i 2009 midlene til 15 ulike organisasjoner/myndigheter etter samråd med berørte departementer og etter diskusjon med sentrale organisasjoner på området. Det ble understreket at man ønsket å prioritere samarbeidstiltak mellom ulike organisasjoner/myndigheter, at prosjektene i størst mulig grad kunne iverksettes og gjennomføres raskt, og at det skulle være høy kvalitet på det som skulle gjennomføres.

Som forventet var det grunnet omfanget på enkelte av de prosjektene som fikk tildelt til dels store beløp, ikke mulig for alle søknadsmottakerne å bruke alle midlene i løpet av 2009. Departementet påser sjølsagt at tildelte midler enten brukes som forutsatt, eller blir tilbakeført for fordeling til andre prosjekter. Vanlige regler om krav til rapportering gjelder for alle tildelinger, samt at beløp som ikke er benyttet innen rimelig tid, skal tilbakebetales.

Det kan ikke trekkes klare konklusjoner etter kun ett år med forbud, men det foregår nå en positiv, bred og for-

sterket innsats for å hjelpe flest mulig mennesker ut av prostitusjon. Særlig ser vi det i krysningspunktet mellom frivillige organisasjoner og flere offentlige institusjoner, Nav og kommunene. Jeg nevner særlig Bergen og Oslo på dette feltet.

Dette er et område med mange krevende utfordringer, og det skal finne sted en forsvarlig bruk av de viktige prosjektmidlene som bevilges.

Trine Skei Grande (V) [12:02:55]: Jeg er faktisk alvorlig bekymret når det gjelder denne gruppen.

Man kan ikke anklage statsråden for ikke å overføre sin iver til politiet, for den er ganske stor. Den er faktisk så stor at vi har hatt oppslag i media, senest nå 11. mars, om at også prostituerte settes på glattcelle. Det blir vist til en politibetjent som sa: Vi vet hva du gjør. Problemet er at det ikke er ulovlig å selge, selv om det er ulovlig å kjøpe.

Og så setter man folk på glattcelle.

Vi har også sett en rekke overgrep mot prostituerte de siste ukene, og noen fagmyndigheter mener at det kan føres tilbake til at vi nå har fått en lov som man har vært veldig opptatt av å håndheve, men at man ikke har vært så opptatt av de prostituerte. Marit Nybakk sa i en debatt i Stortinget at man skulle ha dette på plass, og at hvis det sto ubrukte midler rundt omkring, måtte både fagkomiteen og statsråden se på den saken så fort som overhodet mulig.

Er ikke statsråden bekymret?

Statsråd Knut Storberget [12:04:02]: Jeg er – og har vært det lenge – bekymret for særlig yngre jenter som kommer til Norge, men også norske jenter som er en del av den trafikken som vi bl.a. ser i våre gater. Det er all grunn til å være oppmerksom på at mange av de opplevelser og behov som disse, og også noen yngre gutter, har, må møtes med helt andre virkemidler enn de straffettslige. Og det har jo vært motivet for Regjeringa bl.a. til den tilskuddspotten som jeg refererte til i mitt innlegg i stad. Det er også motivet for at vi har ønsket å videreføre de gode prosjektene som faktisk ble startet i forrige regjeringperiode – all honnør, for det gjøres veldig mye bra arbeid, bl.a. i ROSA-prosjektet og av Pro Sentret. Men jeg er så pass bekymret at jeg mener vi må ha et veldig intenst søkelys på dette for å gjøre tiltakene bedre.

Så er jeg glad for å se at politiet griper så resolutt inn når prostituerte utsettes for overgrep, og nettopp prioriterer å etterforske disse sakene.

Trine Skei Grande (V) [12:05:07]: Jeg er enig i det statsråden sier om at det er viktig at politiet virkelig tar på alvor de grusomme overgrepssakene som vi har sett. Det er jeg også glad for. Men vi har også opplevd at den nye loven fører til at veldig mange av de prostituerte sier at de ikke lenger føler at de har politiet med på laget, nettopp fordi man ikke alltid tør å si fra, og at det kanskje er de groveste sakene vi ser, og at mange av de mindre grove sakene ikke engang kommer på politiets bord fordi man ikke føler trygghet for at politiet ikke skal være mer opptatt av å ta kunden enn av å beskytte de prostituerte.

Og akkurat det tillitsforholdet er ganske viktig å ha for å kunne hjelpe i noen av de verste overgrepssakene vi kanskje ser, som nettopp går ut over denne gruppen kvinner. Og det er jo heller ikke noen liten gruppe; det er fortsatt flere hundre kvinner som vi vet selger sex både på gata og på innemarkedet. Det er viktig at denne gruppen både føler at det er hjelpetiltak klare for dem, og at politiet faktisk er på deres side, og at ikke faren for å havne på glattcelle er til stede. Så jeg håper at justisministeren vil si at det ikke skal skje igjen.

Statsråd Knut Storberget [12:06:23]: Det er vanskelig for meg å ta stilling til én enkelt hendelse, slik det er beskrevet i avisene, men i den grad det er riktig, så er det jo ikke sånn vi ønsker at det skal være, la det ikke herske noen tvil om det.

Et av dilemmaene med sexkjøplover var jo nettopp dialogen med politiet, for å komme inn i de vanskelige menneskehandelsakene og få rapporter fra jentene og guttene som går ute, og også de på innemarkedet. Men da er det en forutsetning at politiet oppfører seg sånn vi ser man gjør i hvert fall i de fleste av disse sakene, nemlig at man retter innsatsen mot kjøperne når det gjelder de straffettslige virkemidlene, og at man bruker alle anledninger til å markere det tydelig, slik også politiavdelingsjefen ved Oslo politidistrikt, Hanne Kristin Rohde, gjorde da hun ble konfrontert med voldtektsakene og voldtektsanklagene fra noen prostituerte nå nylig. Hun gikk tydelig ut og sa at dette er alvorlig kriminalitet, dette er ofre som i aller høyeste grad skal tas på alvor. Det er ikke bestandig at opinionen gjør det. Det er dessuten viktig at de sivile hjelpetiltakene gir effekt.

Spørsmål 9

Fra representanten Linda C. Hofstad Helleland til justisministeren:

«Vil statsråden revurdere sitt forslag om innskrenket skjenketid, basert på de erfaringer man har bl.a. i Trondheim med økt illegal skjenking, og den informasjon som har kommet frem om fremveksten av internasjonale kriminelle nettverk rundt flere motorsykelklubber?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

Spørsmål 10

Presidenten: Dette spørsmålet, fra Ketil Solvik-Olsen til olje- og energiminister, vil bli besvart av miljø- og utviklingsministeren som rette vedkommende.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:07:53]: «Norge har et særnorsk strengt regelverk for tildeling av vederlagsfrie CO₂-kvoter til gasskraftverk. På Kårstø har gasskraftverket vært i kontinuerlig drift de siste 12 måneder og produsert ca. 3 TWh. Dette har vært kjærkommen kraft i vinter. Kraftverket fikk tildelt 1/3 av nødvendige kvoter i forhold

til full produksjon frem til 2012, og enkel matematikk tilsier at kvotebeholdningen snart er oppbrukt.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at gasskraftverket ikke stenges ned som følge av særnorske CO₂-kostnader?»

Statsråd Erik Solheim [12:08:38]: Stortinget vedtok de norske reglene om tildeling av vederlagsfrie kvoter i februar 2009. Basert på en helhetsvurdering på dette tidspunktet ble normert driftstid for gasskraftverket på Kårstø satt til i gjennomsnitt 2 500 timer pr. år for perioden 2008–2012. Klima- og forurensningsdirektoratet fattet 27. mars 2009 beslutning om å tildele Kårstø til sammen 1 617 340 kvoter for perioden 2008–2012. Dette utgjør 323 468 kvoter pr. år. Som følge av at den normerte driftstiden er satt relativt lavt i Norge, blir tildeling av vederlagsfrie kvoter til Kårstø lavere enn til sammenlignbare anlegg i andre europeiske land. Selv om det skulle vise seg at driften ved Kårstø skulle bli høyere enn Stortinget la til grunn i 2009, åpner kvotesystemet ikke for å øke tildelingen av vederlagsfrie kvoter etter at Klima- og forurensningsdirektoratet har tatt tildelingsbeslutningen.

Representanten Solvik-Olsen gir i sitt spørsmål inntrykk av at Kårstø vil måtte stenge så snart gratiskvotene er oppbrukt. Dette er meningsløst, fordi for en rasjonell aktør, som jeg forutsetter at eierne er, vil driftsbeslutningen ved gasskraftverket ikke påvirkes av hvor mange kvoter anlegget har fått tildelt vederlagsfritt. Dersom drift på Kårstø ikke er lønnsomt i en situasjon hvor anlegget må kjøpe kvoter i markedet, vil det heller ikke være rasjonelt å drive dersom anlegget får tildelt kvoter vederlagsfritt. Årsaken er at Kårstø i en slik situasjon vil tjene mer penger på å stoppe driften og selge kvoter de har fått tildelt, vederlagsfritt. Dette viser at det er kvoteprisen, ikke tildelingen av vederlagsfrie kvoter, som avgjør driftsbeslutningen på Kårstø. Kvoteprisen i Norge er den samme som i EU. Det blir dermed misvisende å gi inntrykk av at Kårstø vil måtte stenge som følge av særnorske CO₂-kostnader. Det er fullt mulig for eierne av kraftverket å kjøpe kvoter i markedet dersom de skulle ønske det.

La meg til slutt legge til at det kan synes som om Fremskrittspartiet ønsker å dobbeltbelaste norske forbrukere og skattebetalere: Først går strømprisen opp, som en følge av at kvoteprisene øker. Det er en logisk, villet beslutning, som Fremskrittspartiet også har vært del av. Først skal da forbrukerne betale for dyrere strøm som følge av det, og dernest skal de attpåtil sende en ekstra gave til eierne av kraftverket i form av en sjekk fra skattebetalerne. Det er ikke logisk!

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:11:16]: Statsråden prøver veldig gjennom sine ulogiske påstander om Fremskrittspartiets politikk. Det er helt meningsløst å hevde at det er likegyldig for en aktør om man må kjøpe sine kvoter i markedet eller om man får dem tildelt vederlagsfritt.

En må skjønne at hvis Naturkraft nå har brukt opp sine kvoter i løpet av kort tid, så vil det koste dem minst 150 mill. kr i året i kvotekjøp for å kunne dekke sine utslipp med kvoter, noe som deres konkurrenter i andre gasskraftverk i Europa ikke får. Det betyr altså at de må vente til

strømprisene er desto høyere for eventuelt å kunne forsvare drift.

Ut fra et energipolitisk perspektiv – jeg forstår at statsråden kun er opptatt av CO₂-utslipp nasjonalt – er det galenskap. Det betyr at en vil tappe desto mer vann, som akkurat nå er en knapphetsressurs, fordi en ikke tillater CO₂-utslipp fra Norge, men heller skal eksportere gassen til Europa. Så kutt ut kvasilogikken, og svar heller på hvordan dette vil påvirke kraftforsyningen i Norge – om en ikke heller vil bidra til det.

Statsråd Erik Solheim [12:12:30]: Jeg vet ikke om «kvasilogikk» er et parlamentarisk uttrykk. Dette er ikke kvasilogikk! Dette er absolutt logikk, nemlig at for en kvoteeier påvirkes ikke investeringsbeslutningen på den måten Solvik-Olsen her sier, i og med at kvoten kan selges hvis man har overskudd av kvoter, og den kan kjøpes hvis man har underskudd av kvoter. Det er i prinsippet likegyldig for en investeringsbeslutning om tildelingen er gratis eller den koster noe, fordi gratiskvoter kan selges. Det er jo selve hensikten – noe jeg oppfatter at også Fremskrittspartiet ønsker – nemlig å få en flyt av kvoter i markedet for å kunne få rasjonelle, enkle og byråkratiske investeringsbeslutninger av aktørene. Uten å være spesialist på beslutningene som tas på Kårstø, er min oppfatning at hovedspørsmålet er prisen på gass versus prisen på elektrisitet – det er det som er hovedgrunnlaget for beslutninger om lønnsomhet.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:13:32]: Jeg tror bare statsråden her bekrefter at SV ikke har peiling på hvordan næringslivet fungerer. En må skjønne at tildelingskriteriene ved norske gasskraftverk kontra utenlandske gasskraftverk – kontra andre energiprodusenter – betyr noe. Når en ikke får gratiskvoter i Norge, men en får det hos konkurrentene, kan en ikke si at det gir de samme rammebetingelsene for Naturkraft som det utenlandske gasskraftverk har, for Naturkraft får en utgift på 150 mill. kr for å kunne konkurrere i det samme markedet som gasskraftverk som får vederlagsfrie kvoter. Hvis det er et problem for statsråden at de kan selge dem, får en heller stille noen ultimate krav om at kvoter som ikke brukes, skal tilbakeleveres og ikke selges i markedet. Det er en fin måte å gjøre det på, der en kunne sørget for at det lå inne i kvoteregimet. Problemet her er at med Regjeringens tilnærming vil en forverre lønnsomheten i Naturkrafts gasskraftverk, og det vil dermed føre til at en vil bruke mer vannkraft framover, som for så vidt er miljøvennlig. Men når en sliter med at en begynner å se grusen i vannkraftverkene, må en ta i bruk den kraftproduksjonen en har – og det er f.eks. Naturkrafts gasskraftverk – for å hindre at en får en forsyningskrise i Norge.

Presidenten: Presidenten er usikker på om «ikke har peiling på» er et parlamentarisk uttrykk som bør brukes i denne salen. Men statsråd Solheim får nå ordet.

Statsråd Erik Solheim [12:14:54]: Presidenten kan iallfall trøste seg med at jeg har hørt atskillig verre ting

fra Solvik-Olsen tidligere, så jeg mister ikke nattesøvnen av dette.

Det er altså fullkomment logisk for en aktør å selge kvoter for å tjene penger hvis man har for mange kvoter. Det jeg nå «senser» at Solvik-Olsen legger opp til – hvis man skal ta på alvor det som foreslås – er altså et byråkratisk system hvor staten skal trekke inn og gi ut kvoter på basis av tilfeldige svingninger i markedet, på basis av hva som akkurat nå er lønnsomt, på basis av stortingsvedtak eller regjeringsbeslutninger. Det er jo nettopp stikk i strid med selve hovedlogikken i kvotesystemet, som er at man skal få rasjonelle økonomiske beslutninger innenfor en markedsramme i et system som er byråkratisk og fleksibelt, og som bidrar til de riktige CO₂-beslutningene – akkurat som amerikanerne løste sitt grunnleggende forurensningsproblem på 1980- og 1990-tallet ved et parallelt system hvor man «tradet» utslippskvoter.

Spørsmål 11

Per Roar Bredvold (FrP) [12:16:06]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til landbruks- og matministeren: «I Hedmark, som i resten av landet, har antall gårdsbruk samt antall dekar dyrket areal blitt sterkt redusert. I løpet av fire år har antall gårdsbruk blitt redusert med 4 419.

Er dette en utvikling statsråden er fornøyd med?»

Statsråd Lars Peder Brekk [12:16:39]: Hedmark er et stort og allsidig jordbruksfylke, og utviklingen i fylket er om lag som landsgjennomsnittet når det gjelder antallet jordbruksbedrifter, arbeidsforbruk og areal. Det er riktig at antallet foretak som søker produksjonstilskudd, er redusert med 4 400 de siste fire årene, eller 8,7 pst. For Hedmark var reduksjonen 403 foretak, eller 9,7 pst. Men i fireårsperioden før de fire årene var reduksjonen for hele landet over 11 000. Disse tallene er ikke helt sammenlignbare på grunn av en reform i søknadsprosedyrene i forrige periode og endringer i grunnvilkår, men tallene viser at tendensen er avtagende. Til tross for det er jeg ikke fornøyd med utviklingen.

Jeg er heller ikke enig med representanten Bredvold i at antall dekar dyrket areal er sterkt redusert totalt sett. Totalt jordbruksareal – dvs. fulldyrket jord og annen eng og beite – steg sammenhengende fra 1970-tallet til rundt århundreskiftet med over 15 pst. Deretter er totalarealet redusert med ca. 2 ½ pst. Og mye av det kan ifølge Budsjett-nemnda for jordbruket forklares med at nye digitale kart tas i bruk, og det medfører en teknisk reduksjon i registrert areal. Det er fulldyrket areal, særlig kornarealene, som er redusert, mens eng og beite har økt.

Det er imidlertid betydelig variasjon rundt gjennomsnittet. Områder bl.a. på Vestlandet og i Agder/Telemark har større reduksjon de siste årene. Dette tar Regjeringen svært alvorlig. Det har derfor vært adressert i de siste jordbruksavtalene, og vi vil ha betydelig oppmerksomhet om det også framover. Men det hører også med til dette bildet at den teknologiske utviklingen, med stadig større

maskiner, bidrar til at en del marginale arealer går ut av drift.

Regjeringen har som mål å sikre et aktivt landbruk over hele landet og å sikre jordbrukets evne til å betjene hjemmemarkedet – med det vi har naturgitt grunnlag for å produsere i Norge – når befolkningen vokser. Derfor har vi lagt til rette for et inntektsløft i jordbruket, og vi har prioritert det grasbaserte husdyrholdet. Men produktivetsframgangen fortsetter, teknologien utvikler seg, kostnadene øker, og markedets etterspørsel endrer seg. Derfor fortsetter også den lange trenden med sysselsettingsreduksjon og færre aktive jordbruksbedrifter. Men Budsjettnemndas tall viser at avgangstakten er redusert de siste årene. Teknologiens og produktivetsframgangens betydning kan illustreres ved at de siste 50 årene er jordbruksbedriftene blitt fire ganger større, målt på areal, og produksjonen har økt med over 80 pst. Likevel utføres det nå 25 pst. mindre arbeid i hver bedrift, inkludert leid arbeid.

Jordbruket er en vareproduserende næring med vanskelige produksjonsforhold i et høykostland. Den virkeligheten må landbrukspolitikken ta utgangspunkt i. Jeg må si jeg undres litt hver gang jeg hører representanter fra Fremskrittspartiet antyde at politikken er mislykket fordi det fortsatt pågår en strukturell utvikling i jordbruksnæringen. Til tross for det utgangspunktet vi har, har vi et geografisk spredt småskalajordbruk i Norge. Jordbrukspolitikken er motstrømspolitikk. Overføringene er høye internasjonalt sett fordi utgangspunktet gjør det nødvendig med de målene vi har for jordbrukspolitikken. Og virkemidlene har ikke minst en betydelig distrikts- og strukturprofil. Det gir et mer spredt jordbruk og langt flere aktive bedrifter enn vi ellers ville hatt, og ikke minst langt flere enn vi ville hatt dersom Fremskrittspartiets jordbrukspolitik hadde vært gjennomført. På dette punktet mener jeg Fremskrittspartiet rir to hester som løper hver sin vei, og faren for å forskreve seg er, som kjent, stor i denne situasjonen.

Vi vil arbeide videre for at jordbruket skal være en attraktiv næring med gode inntektsmuligheter, og som i økende grad utvikler ny virksomhet og et bredt næringsgrunnlag.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:20:35]: Jeg takker statsråden for svaret, som jeg for så vidt ikke ble noe særlig klokere av, for det var liksom ikke noen løfter eller noen framdriftsplan. Det er vel riktig å si at det siste året som det ble dyrket mer areal, var i 1997 – altså det siste året med Bondevik-regjering som Fremskrittspartiet var med og støttet. Etter det har det gått nedover, og den siste fireårsperioden har arealet blitt redusert med 141 000 mål dyrket mark. Man skulle vel tro at det var ganske mye. I tillegg er det altså 4 419 færre gårdsbruk som er i drift, og det er ca. 35 000 tomme gårdsbruk.

Dette har jo skjedd gjennom de siste årene spesielt, og det hjelper ikke så mye å si at det er mindre antall når det er så lite å ta av etter hvert – det blir jo færre og færre. Men jeg synes jo at landbruksministeren og Regjeringen burde sett mer på Fremskrittspartiets politikk – se på dette med skatter og avgifter, arveavgift, altså se på muligheter for hvordan man kan drive en gård, og ikke bare drive

med korn og poteter, slik man drev med før, men se på muligheter ellers.

Statsråd Lars Peder Brekk [12:21:46]: Mye av det som skjer i landbruket, skjer på tross av landbrukspolitikken, ikke på grunn av landbrukspolitikken. Økt produktivitet og reduksjon i jordbruksbedrifter har pågått kontinuerlig i mange tiår – det er en erkjennelse vi må ta inn over oss alle sammen. Kostnadsnivået er svært høyt, og man er vel kjent med de naturgitte forhold når det gjelder jordbruk i Norge. Vi har handelsrelasjoner med land som har vesentlig bedre naturvilkår og vesentlig lavere kostnadsnivå.

Teknologiutviklingen desimerer arbeidskraftbehovet, planter og dyr blir mer produktive, og, som sagt, jordbrukspolitikken er en tung motstrømspolitikk innrettet på å motvirke de tunge trendene som går i alle land. Det som skjer på grunn av landbrukspolitikken, er at strukturrasjonaliseringen er vesentlig mindre i Norge enn den ellers ville ha vært hvis vi hadde hatt samme politikk som de land vi konkurrerer med, som alle har tunge virkemidler som bremsing av strukturutvikling og sentralisering som uttalt formål. Regjeringen har gjennomført et inntektsløft for næringen og styrket velferdsordningene og ikke minst styrket distrikts- og strukturprofilen. Det er det viktigste for å motvirke den utviklingen som Bredvold understreker i sitt spørsmål.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:23:03]: Jeg takker nok en gang for statsrådets svar.

Man må se mulighetene i et gårdsbruk mer i dag enn man gjorde før. Man kan drive med mer turisme, man kan fradele hyttetomter, og man kan f.eks. drive med lafting. Det var en artikkel i Bondebladet om at man ikke fikk lov til å drive med lafting, for det er ikke det man skal gjøre på en gård. Det er så mange andre muligheter enn bare å drive med det som har vært vanlig. Jeg tror at med Fremskrittspartiets landbrukspolitik, jordbrukspolitik, skatte- og avgiftspolitik etc. gis det muligheter for nye drivere til å drive på en helt annen måte, og man får lyst til å drive. Det hjelper jo f.eks. heller ikke at det nå er forbudt å dyrke opp myr, f.eks., som man drev mye med tidligere. Det har denne regjeringen vedtatt. Så sent som i dag har Fremskrittspartiet levert inn et representantforslag, hvor jeg er en av forslagsstillerne, om å få en ny debatt om rovdyrpolitikken. Jeg er spent på hva Regjeringen vil gjøre med det forslaget. Det er mange som ønsker å drive med bufe, og det er mange som ønsker å drive med jakt, men på grunn av den rovdyrpolitikken vi har i dag, er det umulig.

Statsråd Lars Peder Brekk [12:24:10]: Det som er det avgjørende for norsk matproduksjon, er det vi kaller volumproduksjon, som er fordelt i hele landet. Regjeringens politikk er innrettet på å sikre denne volumproduksjonen i hele landet, med sterk strukturprofil for å ivareta ikke minst naturgitte forhold for å drive det landbruket vi har. Det er ingen tvil om at vi har et høyere kostnadsnivå og større utfordringer i Norge enn man har i land vi kon-

kurrerer med når det gjelder å opprettholde matproduksjonen. Det må vi møte gjennom de ordinære virkemidlene for volumproduksjon, som skjer gjennom jordbruksavtalen.

I tillegg vil jeg understreke at jeg er enig med representanten Bredvold i at vi som et supplement må satse mer på andre næringer, og på det viset utnytte de fantastiske ressursene vi har rundt omkring i bygdene. Det gjelder bygninger, tomme gårdsbruk, reiseliv, nye næringer – gjerne lafting, for min del. Poenget er at det må gjøres innenfor de lover og regler som gjelder for denne næringen. Vi satser mer på det, og det vil bli reflektert i den nye stortingsmeldingen om landbruks- og matpolitikken.

Spørsmål 12

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [12:25:37]: For andre onsdag på rad står statsråd Lysbakken og jeg alene igjen i salen. Sånn er det å stille det siste spørsmålet.

Det spørsmålet jeg ønsker å rette til barne-, likestillings- og inkluderingsministeren, er følgende:

«I 2009 og 2010 ble det satt av penger til opplæring av verger for enslige, mindreårige asylsøkere. Dette er bra, men ordningen omfatter kun verger i transittfasen, og først og fremst for barn i transitt mellom 15 og 18 år. Det betyr at enslige mindreårige asylsøkere under 15 år ikke er sikret kompetente verger. Jeg er kjent med at Norsk Folkehjelp har utarbeidet en modell for en landsdekkende vergeordning, som går på rekruttering, opplæring og oppfølging.

Vil statsråden ta initiativ til en landsdekkende vergeordning?»

Statsråd Audun Lysbakken [12:26:31]: De siste skal bli de første, så vi får ikke ta det så tungt, verken representanten eller jeg, at vi kommer sist i runden.

Jeg takker for spørsmålet. Vergeordningen ligger ikke under mitt departements ansvarsområde, men under Justis- og politidepartementet. Men jeg skal prøve å si litt om dette likevel, fordi det er jo Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartement som har omsorgsansvaret for de enslige mindreårige asylsøkerne under 15 år, og sånn sett er dette et spørsmål som berører mitt departement, og som jeg er veldig opptatt av.

Det er mitt ansvar å sikre et best mulig tilbud til de enslige mindreårige asylsøkerne under 15 år. Det statlige barnevernet ved Bufetat tilbyr alle enslige mindreårige asylsøkere i den aldersgruppen opphold på et omsorgssenter, som kjent, mens asylsøknaden behandles av utlendingsmyndighetene. Jeg mener at disse omsorgssentrene gir barna en trygg bo- og omsorgsbasis. På sentrene får de behandling for eventuelle traumer, for savn og for andre vanskelige opplevelser. Omsorgssentrene aller viktigste funksjon er jo å forberede barna for en best mulig bosetting i kommunene eller retur til hjemlandet i de tilfellene der det er det som er aktuelt. Bufetat driver i dag syv omsorgssentre. På lik linje med barnevernsinstitusjonene ellers er det fylkesmennene som har tilsyn med omsorgssentrene. Disse barna får også oppnevnt verge på lik linje

med andre. Alle barna får det, selv om det er ganske riktig sånn at det er utfordringer knyttet til å få nok verger.

Jeg er orientert om at Justis- og politidepartementet er i gang med å utarbeide et lovforslag om representant for enslige mindreårige asylsøkere. I lys av det er det naturlig for meg å avvente den ordningen og det forslaget som er på vei. Derfor kommer jeg ikke til å ta initiativ til en spesiell landsdekkende vergeordning for de under 15 år i den situasjonen vi er i nå.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [12:29:00]: Takk for svaret.

Ordningen vi har i dag med omsorgssentre, er bra på mange områder. Men det er et liv også når man kommer ut av disse omsorgssentrene. Det er et liv når man skal bo-settes ute i kommunene. Den vergeordningen vi har i dag, fungerer ikke optimalt etter mitt syn i forhold til mindreårige asylsøkere under 15 år. For slik ordningen er nå, er det slik at mindreårige enslige asylsøkere under 15 år som er bosatt i ordinære mottak i kommuner eller som er bosatt i kommuner, ikke er sikret kompetente verger. Dette er ofte også knyttet til den enkelte kommunes evne til å satse på vergeordninger, noe som er veldig ulikt fordelt kommunene imellom. Det er derfor en slik landsdekkende vergeordning kan være et viktig tiltak, ikke minst for å motivere kommunene til å ta imot mindreårige asylsøkere når det gjelder bosetting. Det er derfor jeg stiller dette spørsmålet. Jeg hadde håpet å få et annet svar enn det jeg fikk.

Statsråd Audun Lysbakken [12:30:16]: Jeg har betydelig sans for Norsk Folkehjelp. Det er en organisasjon som gjør et svært godt arbeid i ulike sammenhenger og har et verdigrunnlag som jeg deler og tror på. Jeg er ikke i tvil om at det arbeidet de har gjort med en vergeordning, er et spennende arbeid. Det er også slik at Regjeringen har satt av penger til verger for enslige mindreårige asylsøkere i aldersgruppen over, fordi de er i en særlig sårbar situasjon. De som er på omsorgssentrene, er allerede i en situasjon der de får betydelig oppfølging og hjelp. Det betyr ikke at de ikke har behov for kompetente verger. Hvis representanten lytter til det jeg sier, avviser jeg ikke at vi skal forbedre regelverket her, men jeg sier at siden det nå arbeides med et lovforslag som skal gi hver enslig mindreårig asylsøker en egen representant, vil jeg ikke ta enda et initiativ på toppen av det.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [12:31:23]: Jeg lyttet til statsrådets svar, og jeg hørte at statsråden nevnte dette lovforslaget som er på gang. Det er noe med å finne opp kruttet på nytt. Norsk Folkehjelp har lang erfaring med vergearbeid, de har ansvaret for en vergvaktordning i transittfasen i Oslo, og de har utarbeidet denne modellen for en landsdekkende vergeordning. Det som kunne være interessant, er jo at hvis Justisdepartementet går i dialog med Norsk Folkehjelp, kan det hende at dette lovforslaget også kan inkludere en organisasjon som har lang, bred og god kompetanse på dette området.

Statsråd Audun Lysbakken [12:32:06]: Det synes jeg absolutt er en interessant måte å tenke på. Det er litt vanskelig for meg å gå i detalj rundt hva som ligger i det lovforslaget, siden det ligger under et annet departement. Derfor er det også litt vanskelig for meg å si noe om hvordan det skal jobbes med det. Men jeg vil selvfølgelig være opp-tatt av at vi nå får videreført det beste ved den ordningen vi har, og så må vi benytte muligheten – vi har et nytt lov-arbeid på gang – til å forbedre det som ikke er godt nok. Da vil det være naturlig at representanten eventuelt går i dialog med justisministeren for å komme med innspill til denne ordningen. Det er jeg helt sikker på at han vil være mer enn åpen for.

Presidenten: Da er sak nr. 1 ferdigbehandlet.

S a k n r. 2 [12:37:23]

Referat

1. (254) Representantforslag fra stortingsrepresentante-ne Ketil Solvik-Olsen, Siri A. Meling, Line Henriette Hjemdal og Borghild Tenden om å forlenge utleiepe-riode for vannkraftverk til 30 år (Dokument 8:90 S (2009–2010))
2. (255) Representantforslag fra stortingsrepresentante-ne Ketil Solvik-Olsen, Siri A. Meling, Line Henriette Hjemdal og Borghild Tenden om småkraftverk i over-gangsordningen for grønne sertifikater (Dokument 8:91 S (2009–2010))
Enst.: Nr. 1 og 2 sendes energi- og miljøkomiteen.
3. (256) Tilsagn om statstilskudd til å arrangere sjakk-OL i Tromsø i 2014 (Prop. 88 S (2009–2010))
Enst.: Sendes familie- og kulturkomiteen.

4. (257) Samtykke til å sette i kraft en overenskomst om utveksling av opplysninger i skattesaker mellom Kongeriket Norge og Kongeriket Nederland for så vidt angår Aruba, med tilleggsoverenskomst, undertegnet i Paris 10. september 2009 (Prop. 86 S (2009–2010))
5. (258) Samtykke til å sette i kraft en endringsproto-koll til skatteavtalen mellom Norge og Nederland for så vidt angår De nederlandske Antiller, undertegnet i Paris 10. september 2009 (Prop. 87 S (2009–2010))
Enst.: Nr. 4 og 5 sendes finanskomiteen.
6. (259) Representantforslag fra stortingsrepresentante-ne Hans Frode Kielland Asmyhr, Robert Eriksson, Morten Ørsal Johansen og Per Sandberg om begrens-ninger i utenlandske kriminelle sosiale rettigheter i Norge (Dokument 8:92 S (2009–2010))
Enst.: Sendes justiskomiteen.
7. (260) Endringer i fritids- og småbåtloven (kjøreforbud til sjøs og inndragning av båtførerbevis (Prop. 85 L (2009–2010))
8. (261) SAS AB – konvertibelt obligasjonslån (Prop. 89 S (2009–2010))
Enst.: Nr. 7 og 8 sendes næringskomiteen.
9. (262) Representantforslag fra stortingsrepresentante-ne Bård Hoksrud, Jan-Henrik Fredriksen, Ingebjørg Godskesen og Arne Sortevik om en utvidet og bin-dende investeringsplan for norsk jernbane (Dokument 8:88 S (2009–2010))
10. (263) Representantforslag fra stortingsrepresentante-ne Bård Hoksrud, Jan-Henrik Fredriksen, Ingebjørg Godskesen og Arne Sortevik om en utvidet og bin-dende nasjonal investeringsplan for stamveinettet (Do-kument 8:89 S (2009–2010))
Enst.: Nr. 9 og 10 sendes transport- og kommuni-kasjonskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.38.